

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Toimintasuunnitelma 2012

28.9.2011

Sisällysluettelo

1 Toiminnan ja talouden suunta 2012	3
1.1 EHYT ry:n toiminnan rakentaminen.....	3
1.2 Vaikuttamisen suunta, toiminta ja foorumit	5
1.3 Vaikuttaminen ja viestintä	6
2 Kohtaava työ	9
3 Koordinaatio.....	12
4 Hankkeet ja verkko.....	16
4.1 Internet ja mobiililyö	16
4.1.1 Sosiaalinen media	16
4.1.2 Vapaaehtoistyö verkossa -assarit	16
4.1.3 Oppimispelit	17
4.1.4 Neuvontapalvelu	17
4.1.5 Walkers-Hubu-bussin toiminnan jatkuminen	17
4.2 Mobiiliapu-hanke	18
4.3 Pelitaito-projekti	18
4.4 Utveckling av svenskspråkig rusmedelförebyggande verksamhet, Lapsen turvallinen elämä - ohjelma	19
4.5 Internet-, Some- ja mobiilipalvelujen kehittäminen.....	19
4.6 Asunto ensin ja pidä kiinni, -nuorten asunnottomuuden ehkäisyohjelma	21
4.7 Pelipolvet.....	21
4.8. Aikuisten ehkäisevä päihdetyö	21
4.8.1 Työelämän päihdehaittojen ehkäisy.....	22
4.8.2 Aikuisten kohtaava työ.....	23
4.8.3 Eläkeikäisten ehkäisevän päihdetyön yhteistyöhanke 2011 - 2013 (Onks' uutta tietoo?) ...	24
4.8.4 Verkostotyö.....	25
4.9. Järjestöjen yhteistoimintahanke ammattiin opiskelevien terveyden edistämiseksi (2011 - 2015)	25
4.10 RippiKoulu-hanke (2011 - 2013)	26
4.11 Ehkäisevän työn virtuaaliset työkalut – Internet-, SoMe- ja mobiilipalveluiden kehittäminen sosiaali- ja terveysjärjestöissä	27
5 Järjestötoiminta	28
6 Arviointi.....	31
7. Hallinto	31
7. 1. Henkilöstö	31
7.3 Talous	32
7.4. Hallinto.....	33
Liitteet	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

1 Toiminnan ja talouden suunta 2012

1.1 EHYT ry:n toiminnan rakentaminen

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry aloittaa toimintansa 1.1.2012 Elämäntapaliitto ry:n, Terveys ry:n ja Elämä On Parasta Huumetta ry:n yhdistäessä toimintansa.

Yhdistyvien järjestöjen toiminnan yhteensovittamisessa katsotaan ennen kaikkea tulevaisuuteen, samalla kuitenkin arvostaen sitä toimintakokemusta, joka kullakin uuteen järjestöön tulevalle järjestöllä on.

Tehtäviä priorisoitaessa käytetään valintaperusteena vaikuttavan ehkäisevän päihdetyön laatu-kriteerejä ja parasta järjestötoimintakokemusta, terveyserojen tasoittamista ja kansalaisosallistumista. Uusi järjestö suuntautuu laajaan vuoropuheluun, kumppanuuteen, yhteistyöhön ja avoimuuteen toimintansa perustamisessa ja kehittämisessä.

Keskeinen lähtökohta yhdistymiselle on ollut päihdehaittojen ehkäisyyn suuntautuneiden kansalaisjärjestöjen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vahvistaminen. Yhdistyvillä järjestöillä on keskeisissä päihdepoliittisissa asioissa yhteiset näkemykset, joita on koko järjestökentän vaikuttamistoiminnassa muotoiltu ja pidetty esillä.

Niiden pohjalla ryhdytään ohjelmatyöhön ja jo nyt yhteisesti asetettujen tavoitteiden suunnitelmalliseen toteuttamiseen. Kansalaisjärjestölähtöisen ehkäisevän päihdetyön koordinaatio tarvitsee rakenteen, jonka puitteissa järjestöyhteistyöhön osallistuvia voidaan nykyistä tehokkaammin palvella ja yhteisessä vaikuttamistoiminnassa edetä.

EHYT ry rakennetaan avoimen hallinnon periaatteille. Sille muodostetaan työtä ja sen vaikutusten osoittamista helpottava suunnittelu, seurannan, raportoinnin ja arvioinnin järjestelmä. Viestintästrategia takaa äänen kuulumisen paitsi Suomessa myös Euroopan Unionin ja globaalitason kansalaistoiminnassa.

Erityisen tärkeää on ryhtyä kehittämään kansalaistoiminnan uusia toimintamalleja ja jäsenjärjestöjen toiminnallisuutta sekä yhdistää niitä perinteisiin toimintamuotoihin. Esimerkiksi verkon mahdollisuudet on hyödynnettävä täysimääräisesti järjestö-, vapaaehtois- ja kohtaavan toiminnan tukena. Ammatillisen ja vapaaehtoistyön yhteensovittamisessa on lähdettävä rohkeasti etsimään uusia innovaatioita.

Ensimmäinen toimintavuosi on monella tavoin uuden järjestön toiminnan suunnittelemisen, suuntaamisen, sisäisen koulutuksen ja uuden rakentamisen aikaa. Tällöin joudutaan myös hyväksymään se, että ulospäin suuntautuvan toiminnan volyyymi (esimerkiksi kohtaamisten määrällä mitattuna) todennäköisesti vuoden aikana jonkin verran väliaikaisesti laskee.

Yhdistymishankkeen tavoitteet

Tavoitteena Elämäntapaliitto ry:n, Terveys ry:n ja Elämä On Parasta Huumetta ry:n yhdistymishankkeessa on ollut saada aikaan vahva toimija ehkäisevään päihdetyöhön. Uusi järjestö toimii

koko maassa ja koko väestön parissa terveiden elämäntapojen edistämiseksi ja päihdehaittojen ehkäisemiseksi. Samalla sillä on myös painoarvoa vaikuttaa suomalaiseen päihdepolitiikkaan ja päihdetyöhön kehittämiseen.

Keskeinen lähtökohta on, että uusi järjestö kykenee toimimaan yhtä lailla paikallisella ja alueellisella tasolla kuin myös valtakunnallisella ja jopa kansainvälisellä tasolla. Samoin tärkeänä tavoitteena on ollut vahvistaa järjestön mahdollisuuksia ihmisten kohtaamiseen, tukemiseen ja auttamiseen Internetin, mobiililaitteiden ja informaatiotekniikan avulla.

Uuden järjestön on kyettävä vahvaan yhteiskuntavaikuttamiseen, mutta ennen kaikkea myös vahvaan läsnäoloon ja ihmisten kohtaamiseen elämän eri alueilla. Yhdistyvä järjestö toimii myös ehkäisevää päihdetyötä tekevien järjestöjen yhteisen äänen kokoajana ja yhteistyön mahdollistajana.

EHYT ry toimii laaja-alaisena kansalaisjärjestönä, jonka tavoitteena on vaikuttaa terveiden elintapojen puolesta. Toiminta on läpinäkyvää ja siinä välittyy jäsenistön ääni. Järjestön toiminta ilmentää kansalaisten ja heidän yhteisöjensä omaehtoista vastuuta päihdepolitiikan muotoilusta ja päihteiden käytön ja niistä aiheutuvien haittojen ehkäisemisestä. Järjestö edistää korkeatasoista tutkittuun tietoon ja kokemukseen perustuvaa yhteiskunnallista keskustelua päihdekysymyksistä. Puoluepoliittisesti sitoutumaton järjestö tekee ehdotuksia politiikan ja toiminnan sisällöiksi, ja toimii ja vaikuttaa niiden toteutumisen puolesta.

Toimintaympäristön muutoksesta

Ehkäisevän päihdetyön ja toimialalla toimivien järjestöjen näkökulmasta toimintaympäristö on muuttamassa, joka vakavasti haastaa järjestöt kehittämään toimintaansa ja sen vaikuttavuutta. Yleisenä haasteena on tunnistaa heikot signaalit ja osin maailmanlaajuisetkin muutossuunnat. Järjestöjen näkökulmasta toimintaympäristön muutokset luovat uhkia, mutta myös mahdollisuuksia ehkäisevään päihdetyöhön.

Kotimaisia kehityssuuntia

Suomessa kehityssuuntia ovat olleet muiden muassa päihdemyönteisyyden vahvistuminen yhteiskunnassa, päihdeongelmien lisääntyminen ja alkoholin korkea kokonaiskulutus. Samaan aikaan kun esimerkiksi tupakoinnin vähentämisen puolesta on yhteiskunnassa muodostunut vahva konsensus, on alkoholi- mutta myös esim. kannabismyönteinen ilmapiiri vahvistunut. Päihteiden rinnalle on myös syntynyt uudentyyppistä riippuvuutta – pelaaminen on lisääntynyt ja nettiriippuvuus noussut erityisesti nuorten keskuudessa uudeksi ongelmaksi. Yhteiskunnan yhä vahvempi polarisoituminen, köyhyys ja syrjäytyminen kytkeytyvät tiiviisti päihdehaittoihin ja riippuvuuksiin ja kärjistävät niitä.

Päihteisiin ja päihdehaittoihin liittyvän toimintaympäristön muutoksen lisäksi päihdejärjestöt kohtaavat toimintaympäristössään myös suoraan järjestöihin ja niiden toimintaedellytyksiin liittyviä muutoksia. Käynnissä oleva osallisuuden muutos koskettaa kaikkea järjestötoimintaa. Järjestöt kantavat yleisesti huolta tulevaisuudestaan ja järjestötoiminnan vetovoimaisuudesta. Samalla järjestöiltä edellytetään yhä enemmän asiantuntemusta osatakseen toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja kyetäkseen käymään tasaveroista vuoropuhelua julkisen vallan kanssa toimintansa jatkuvuuden turvaamiseksi. EU-tason merkityksen kasvulla on suuri merkitys kansallisessa

lainsäädännön, mutta myös järjestöjä koskevan ilmapiirin muuttumisessa. Myös järjestöjen vaikuttamistyö kohdistuu yhä enemmän EU-tasolle. Uhkien ohella EU myös tarjoaa järjestöille esimerkiksi rahoituslähteitä, joita suomalaiset järjestöt ovat vielä onnistuneet heikosti hyödyntämään.

Hallitusohjelmassa on linjattu valtiovallan toimenpiteitä vuoteen 2015 ja luvataan tehostaa toimia päihdehaittojen ehkäisemiseksi. Ohjelmassa huomioidaan hyvin, että tämä vaatii kokonaisvaltaisia toimia. Päihdepoliittisten kirjausten arvo selviää kuitenkin vasta käytännön toteutuksen kautta. EHYT ry seuraa hallitusohjelman toteutumista ja pyrkii vaikuttamaan toteutuksen sisältöön.

EHYT ry ottaa toiminnassaan ja järjestökoordinaation puitteissa huomioon edessä olevat kunnallisvaalit ja muotoilee vaikuttamistavoitteita kunnallisvaalien yhteydessä käytävään julkiseen keskusteluun ja ehdokasviestintään.

1.2 Vaikuttamisen suunta, toiminta ja foorumit

EHYT ry:n muodostamiseen johtaneissa keskusteluissa nähtiin, että päihdehaittoja koskevan huolen vahvistumisen edesauttaa vaikuttamistyötä tällä alueella. Kansalaiset ovat väsyneet humalahakuisen juomiseen ja siitä seuraaviin arkisiin päihteistä aiheutuviin haittoihin sekä ylipäänsä alkoholimyönteiseen kulttuuriin.

Vaikka suomalaiset ovat alttiimpia kyseenalaistamaan alkoholin käyttöä, he eivät vielä välttämättä näe yhteyttä haittojen vähentämisen, yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen säätelyn ja sosioekonomisen tilanteen välillä. Samaan aikaan alkoholielinkeino ja vähittäiskauppa tiiviisti sen rinnalla koettelevat jatkuvasti voimassaolevia säädöksiä alkoholia markkinoidessaan. Saatavuuden lisäämiseen tähtäviä ehdotuksia tehdään jatkuvasti.

Tämä tilanne merkitsee tilausta uudelle vahvalle koordinoivalle toimijalle.

Päihdetilanteesta huolestuneiden järjestöjen ehdotukset tälle hallituskaudelle sisälsivät monia konkreettisia vaikuttamistoiminnan tavoitteita, joiden valossa hallitusohjelmaa 2011 voidaan tarkastella.

Jäsenyydet ja verkostot

Suuri osa vaikuttamistoiminnasta ja siihen liittyvästä viestinnästä tapahtuu katto- ja yhteistyöjärjestöissä ja viestintä-, vaikuttamis- ja asiantuntijaverkostoissa. Kolme perustajajärjestöä on tehnyt yhteistyötä ja toiminut asiantuntija- ja kehittämisverkostoissa, viestintä- ja vaikuttamisverkostoissa sekä kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa. EHYT ry määrittää toiminnassaan jäsenyydet ja verkostot, joista se on valmis ottamaan ylläpitovastuuta järjestökoordinaation puitteissa tai joihin se itse osallistuu.

1.3 Vaikuttaminen ja viestintä

Tausta

Keskeinen lähtökohta EHYT ry:n perustamiselle oli päihdehaittojen ehkäisyyn suuntautuneiden kansalaisjärjestöjen **toiminnan vaikutusten vahvistaminen** sekä toiminnan laajenemisen ja kehittämisen että yhteiskunnallisen keskusteluun ja päätöksiin vaikuttamisen kautta.

Yhdistymisprosessissa on vahvistunut näkemys, että EHYT ry:llä tulee olemaan osaamista ja toimintakokemusta, jonka varassa se voi **kohdistaa toimintansa koko väestöön ja kaikkiin ikäryhmiin**. Yhdistäminen tulee nivelvaiheen jälkeen **laajentamaan kansalaisjärjestölähtöisen päihdehaittojen ehkäisyn toimintaa ja kosketuspintaa yhteiskuntaan**.

Yhdistyvillä järjestöillä on **päihdepoliittisissa asioissa yhteisiä näkemyksiä**, joita on koko järjestökentän vaikuttamistoiminnassa muotoiltu ja pidetty esillä.

Tavoitteet

Tällä pohjalla ryhdytään 2012 ohjelmatyöhön ja yhteisesti asetettujen toimintatavoitteiden toteuttamiseen. Uuden järjestön hallinnon ja työn organisoinnissa on edetty hyvin. EHYT ry:n on aluksi **esittäydyttävä ehkäisevän työn kentällä ja toimialalla ja sidosryhmissään**.

Kansalaisjärjestölähtöisen ehkäisevän päihdetyön koordinaatiolle tavoitellaan rakennetta, jonka puitteissa **järjestöyhteistyöhön osallistuvia voidaan tehokkaasti palvella ja yhteisessä vaikuttamistoiminnassa edetä**.

EHYT ry:n työn **vaikutusten osoittamisen mahdollistava** suunnittelun, seurannan, raportoinnin ja arvioinnin järjestelmä on ensimmäisen toimintavuoden suuria tehtäviä, joka säästää resursseja jatkossa.

Strategiatyössä tähdätään vuoden 2013 liittokokoukseen.

EHYT ry lähtee kehittämään **vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan uusia toimintamalleja** päihdeasioissa. Ammatillisen ja vapaaehtoistyön yhteensovittamiseen lähdetään etsimään uusia innovaatioita.

Toiminta

Strategia- ja ohjelmatyö

Toimintastrategia

EHYT ry:n strategia tulee linjaamaan järjestön toiminnan suuntaviivat ja painoalueet. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen peruspilareita on jatkossakin päihteiden käytön ehkäisy laajalaisesti yhteiskunnassamme.

Aikuisväestöön suuntautuvan toiminnan tavoitteena on tämän väestöryhmän alkoholin kokonaiskulutuksen vähentäminen, alkoholinkäytön itsehallinnan tukeminen, käytön aiheuttamien haittojen vähentäminen sekä käyttöön liittyvän kulttuurisen muutoksen edistäminen.

EHYT ry jatkaa toimimista ehkäisevän päihdetyön ja terveyden edistämisen asiantuntijana ja vaikuttajana työ-, opiskelu ja kasvatusyhteisöjen tukena. Toiminta tuo lisäarvoa ehkäisevään päihdetyöhön ja hyvinvoinnin tukemiseen kunnissa ja muissa yhteisöissä.

Viestintästrategia

Viestintästrategiaa laadittaessa lähtökohtana on, että EHYT ry tuo kansalaisten äänen julkiseen keskusteluun ja päihdepoliittiseen päätöksentekoon. Omien jäsenjärjestöjen tukeminen ja vahvistaminen tässä keskustelussa on toiminnan perusta.

EHYT ry vaikuttaa terveys- ja sosiaalipoliittiseen päätöksentekoon tekemällä aloitteita ja lausuntoja, osallistumalla kansalaiskeskusteluun sekä toimialan kansainväliseen yhteistyöhön.

Varmistaakseen tämän EHYT ry lähtee kehittämään vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan uusia toimintamalleja ja jäsenjärjestöjen toiminnallisuutta päihdeasioissa. Kohtaavan työn ja kehittämistoiminnan puitteissa saadaan esille runsaasti aineistoa, jonka käyttäminen yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa on viestinnälle tärkeä tehtävä.

Vaikuttaminen 2012

Hallitusohjelman toteutumiseen vaikuttaminen. Ohjelmassa on linjattu valtiovallan toimenpiteitä vuoteen 2015 ja siinä luvataan tehostaa toimia päihdehaittojen ehkäisemiseksi. Siihen sisältyy myös uusi Alkoholiohjelma. **EHYT ry tähtää toiminnassaan laajasti eri osapuolia yhdistävään kokonaisvaltaiseen kansalliseen ohjelmaan.** Eduskunnan nuoriso- ja elämäntaparyhmän kanssa järjestetään seminaari.

Kunnallisvaalit - EHYT ry ottaa toiminnassaan ja järjestökoordinaation puitteissa huomioon edessä olevat kunnallisvaalit, muotoilee ja viestittää järjestöjen vaikuttamistavoitteita.

Katto- ja yhteistyöjärjestöt sekä viestintä-, vaikuttamis- ja asiantuntijaverkostot. EHYT ry määrittää kansalliset ja kansainväliset jäsenyydet ja verkostot, joista se ottaa ylläpitovastuuta järjestökoordinaation puitteissa ja joihin se itse osallistuu.

Euroopan aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden teemavuosi 2012. EHYT ry osallistuu kahdella eläke-ikäisten hankkeella ja niiden viestinnällä.

Asunnottomuustoiminta. Osallistutaan Nuorten asunnottomuusohjelmaan ja Asunnottomien yön (YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen päivä 17. lokakuuta) järjestelyihin.

Päihteetön liikenne. Toimitaan aktiivisesti alan verkostoissa, koulutetaan ja viestitään liikenne-raittiuutta korostaen. Liikenneturvallisuuden edistäminen ja tapaturmien ehkäisy ovat erityistulokulmia EHYT ry:n ehkäisevässä päihdetyössä.

Viestinnän rakenteet ja kanavat

Viestintäyksikkö sijaitsee järjestöyksikössä. Sen lisäksi toimii **viestintätiimi**, jossa on edustus eri yksiköistä ja hankkeista. Tiedotuksen vuositeema on **EHYT ry esittäytyy**. Tarkoituksena on suun-

nitelmallisesti tehdä uusi yhdistys tunnetuksi ehkäisevän päihdetyön toimialalla ja sidosryhmissä. **Perustamislanseerauksessa** edetään 2011 laaditun suunnitelman mukaan.

Ulkoisen viestinnän osa-alueita ovat lehti ja muut julkaisut, verkkoviestintä, vaikuttamisviestintä, markkinointi ja viestintäkampanjat. EHYT ry:n tavoitteena on resurssien salliessa julkaista lehteä, joka toimii samalla osana päihdejärjestöjen yhteistyön koordinaatiota. Lehdestä tehdään asiantuntijajulkaisu, johon tarjotaan myös liite- ja mainosmahdollisuuksia muille järjestöille. Lehden kohderyhmää ovat ensisijaisesti päihdetyön ammattilaiset sekä päättäjät.

Järjestön **sisäisessä viestinnässä** hyödynnetään sähköisiä viestimiä esimerkiksi aluetyöntekijöiden osallisuuden varmistamiseksi. Järjestön viestien näkyvyyttä seurataan.

Järjestötiedotuksen kehittäminen

Järjestö-, alue- ja paikallistoiminnan kehittäminen otetaan huomioon uuden järjestön viestinnän suunnittelussa. Erityisesti pohditaan verkon ja sosiaalisen median mahdollisuuksien hyödyntämistä järjestö- ja paikallistoiminnan tueksi sekä keskustelun areenoina. Tästä näkökulmasta on valmisteltu myös **Ehkäisevän työn virtuaaliset verkkopalvelut -hankesuunnitelma**. Hankkeen tavoitteena on tarjota kansalaisille laajempi mahdollisuus osallistua ja saada eri järjestöjen erityisosaamista käyttöönsä. Hankkeessa kehitetyt verkkotoiminnan mallit hyödyttävät laajemminkin järjestöjen verkko-osaamista

Järjestöjen yhteistoiminnan koordinaatiolle luodaan verkostorakenteet ja viestintämalli. Sovitun työnjaon puitteissa toteutetaan yhteiset viestintäkampanjat ja tapahtumat. Järjestöjen koordinaatioon liittyy yhteistoimintahankkeita mm. **Lapsen turvallinen ja päihteetön elämä 2012 - 2014, HuuMaa – koulutusta ja viestintää 2012, Aikuisväestön tupakkatuotteiden käytön vähentäminen 2010 - 2012, Kumppanuus kuntien kanssa Eksote-pilottihanke 2013 - 2015.**

Resurssit

Viestinnän ja tiedonhallinnan organisointi ja riittävä resursointi on tärkeää. **Vaikuttamistoiminnan tavoitteiden ja viestinnän resurssien on vastattava toisiaan.** Sisäinen tiedonhallinnan ja viestinnän tehokas organisaatio ja menetelmät helpottavat työtä ja sen vaikutusten esille saamista. Ulkoisessa viestinnässä **järjestön valtakunnallisuuden vahvistuminen on merkittävä voimavara.**

Viestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa varmistetaan, että myös **ruotsinkieliset käännökset ja kansainvälisen toiminnan vaatimukset** laajemminkin tulevat alusta alkaen huomioon otetuiksi.

Verkkosivujen suunnittelussa tulee varmistaa, että valittava infrastruktuuri mahdollistaa sivujen integraation muualle verkkoon ja sosiaaliseen mediaan, muokattavuuden liiton itsensä toimesta sekä mahdolliset tulevaisuuden tarpeet (mm. liiton verkkosivujen ja kampanjasivujen integraatio, monistettavuus). Verkkosivuilla on myös otettava huomioon erilaiset käyttäjäryhmät ja toiminnan monipuolisuus niin, että sivut ovat mahdollisimman helppokäyttöiset ja informatiiviset kaikille ryhmille.

2 Kohtaava työ

EHYT ry:n kohtaava työ on ehkäisevän päihdetyön osaamisen, päätöksenteon ja yhteisöllisyyden kehittämistä paikallisissa yhteisöissä. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten terveyttä suojaavia ulkoisia ja sisäisiä tekijöitä. Kohtaavaa työtä tehdään lasten ja nuorten, heidän parissaan toimivien ammattilaisten ja vapaa-ajan toiminnan osaajien, vanhempien sekä jäsenjärjestöjen kanssa.

EHYT ry:n kohtaava työ jakautuu neljään osa-alueeseen:

- Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa
- Ammattihenkilöstön täydennyskoulutus
- Jäsenjärjestöjen paikallinen tuki
- Verkostotyö

KOHTAAVA TYÖ: Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa		
Tausta ja tavoitteet EHYT ry tarjoaa tukea ja työkaluja kasvatusyhteisöille. Tavoitteena on täydentää, vahvistaa ja kehittää oppilaitosten omaa terveystieteistä sekä hyvinvointia. Osatavoitteina ovat • perustajajärjestöjen jo sovitusta asiakkuuksista huolehtiminen • kohtaavaa työtä tekevän henkilöstön työnkuvien kehittäminen ja yhdenmukaistaminen • järjestöjen yhteisten menetelmien arviointi, kouluttaminen ja käyttöönotto • tukitoimien kehittäminen erityisesti lukio-opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisyyn sekä oppilashuoltoihin eri kouluasteilla.		
TOIMINTA	KUVAUS	RESURSSIT
Hubu®-menetelmä	ehkäisevän päihdetyön kokonaisuus, jossa kohdataan oppilaat vuorovaikutteisella menetelmällä, kerätään ja analysoidaan paikallista tietoa nuorten päihteiden käytöstä sekä tarvittaessa suunnitellaan jatkotoimenpiteet yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret, heidän vanhempansa sekä muut aikuiset toimijat.	- 3 henkilöä (EOPH), - aluekoordinaattorit
Liikennekurssit	vahvistavat kouluissa ja oppilaitoksissa tiellä liikkujien päihteettömyyttä ja turvallisuutta edistävää näkökulmaa. Turvallisesti mopolla -koulutus on kahdeksansien luokkien oppilaille tuotettu peruskurssi liikenteessä selviämiseksi. Selvä Peli -koulutus on ajokortti-ikäisille suunnattu keskustelevala liikennekoulutus.	- liikennekouluttajat, eivät vakituisessa työsuhteessa
Smokefree	toiminta on koulujen ja oppilaitosten tupakointimattomuuden edistämistyötä, jonka näkökulma-	- hankekoordinaattori - hankerahoitus

	na on tupakoinnin aloittamisen ehkäisy. Smokefree-luokkakilpailu järjestetään valtakunnallisesti 7. - 8. luokkalaisille ja kuntakohtaisesti alakouluissa. Smokefree - Savuton koulu tarjoaa tukea kouluyhteisön hyvinvoinnin ja savuttomuuden edistämiseen. Toiminta on osa Suomen Syöpäyhdistyksen koordinoimaa Nuorten tupakoinnin ehkäisyohjelmaa.	
Lopettaja	on toisen asteen oppilaille suunnattu tupakoinnin lopettamista tukeva hanke. Hanke lisää nuuskatietoutta lukioden ja ammatillisten oppilaitosten henkilökunnan keskuudessa, viestii opiskelijoille tupakoinnin lopettamisen tukitoimista ja nuuskan käyttöön liittyvistä faktoista sekä levittää mallia tupakoinnin lopettamisryhmien toiminnasta.	- osa-aikainen hankekoordinaattori - hankerahoitus
Ehkäisevä päihdetyö lukioissa	täydentää EHYT ry:n toisen asteen oppilaitoksissa tekemää työtä. Selvitetään lukiolaisten päihteiden käyttöä, sen taustatekijöitä, oppilashuoltotyön tuen tarvetta ja tuotetaan materiaalia lukio-opiskelun nivelkohtiin, kuten opiskelun alkuun tai vanhojen tansseihin liittyvään päihteiden käyttöön.	- koordinaattori - Wihuri-rahoitus

KOHTAAVA TYÖ: Ammattihenkilöstön täydennyskoulutus

Tausta ja tavoitteet

Lasten ja nuorten päihteiden käyttöä edistävät tai estävät tekijät on tärkeää tunnistaa kuntien ammattikasvattajien ja muiden toimijoiden keskuudessa. Tavoitteena on täydentää, vahvistaa ja kehittää ammattikasvattajien ehkäisevän päihdetyön taitotietoa ja sen sovellettavuutta ammattilaisten omissa toimintaympäristöissä. Osatavoitteina ovat

- perustajajärjestöjen jo sovitusta asiakkuuksista huolehtiminen
- kohtaavaa työtä tekevän henkilöstön työnkuvien kehittäminen ja yhdenmukaistaminen
- järjestöjen yhteisten menetelmien arviointi, kouluttaminen ja käyttöönotto tukitoimien kehittäminen erityisesti lukio-opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisyyn sekä oppilashuoltoihin eri kouluasteilla.

TOIMINTA	KUVAUS	RESURSSIT
Pää edellä -toiminta	on ehkäisevän päihdetyön malli, jossa nuoret ja aikuiset yhdessä perehtyvät ja vaikuttavat lähiympäristöönsä. Pää edellä -koulutus on tuotettu kasvatusyhteisöjen ja nuorisotyön ammattilaisille sekä vapaaehtoistoimijoille.	- aluekoordinaattorit
Korkeakoulujen ja ammattikorkeakou-	tukee kasvatusyhteisöjen ammatillisiksi opiskelevien ehkäisevän päihdetyön osaamista ja vah-	- Keski-Suomen aluekoordinaattori

lujen kanssa tehtävä yhteistyö	vistaa järjestön asiantuntijuutta korkeakouluissa.	
Tupakka terveys-tiedon opetuksessa	on terveystiedon opettajille suunnattu koulutus, jossa tarjotaan tietoa, tukea ja materiaaleja opetukseen yläkouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa.	- hankerahoitus
Ehkäisevä päihdetyö lukioissa	täydentää EHYT ry:n toisen asteen oppilaitoksissa tekemää työtä. Selvitetään lukiolaisten päihdeiden käyttöä, sen taustatekijöitä, oppilashuoltotyön tuen tarvetta ja tuotetaan materiaalia lukio-opiskelun nivelkohtiin, kuten opiskelun alkuun tai vanhojen tansseihin liittyvään päihdeiden käyttöön.	- koordinaattori - Wihuri-rahoitus, kts. yllä

KOHTAAVA TYÖ: Jäsenjärjestöjen paikallinen tuki

Tausta ja tavoitteet

EHYT ry:n jäsenjärjestöt periytyvät Elämäntapaliitto ry:ltä ja Terveys ry:ltä. EHYT ry:n järjestöyksikkö vastaa jäsenjärjestöjen tuesta, josta osa on paikallista kohtaavaa työtä, esimerkiksi ehkäisevän päihdetyön tapahtumissa. Tavoitteena on yhdessä järjestöyksikön kanssa vahvistaa ja kehittää paikallisyhdistystoimintaa

- vaalimalla yhdistysten perinnettä ja toimintakulttuuria
- resursoimalla kohtaavan työn paikallinen tuki jäsenjärjestöissä
- arvioimalla ja motivoimalla vapaaehtoistoimintaa.

TOIMINTA	KUVAUS	RESURSSIT
Ehkäisevän päihdetyön tapahtumat	kuten Puhalla nolla -liikennetempaukset ja Yhdessä On Selvästi Hyvä Olla -yhteisölliset ehkäisevän päihdetyön tapahtumat ovat vapaaehtoisten toimijoiden järjestämiä kansalaistapahtumia.	- aluekoordinaattorit
Järjestötyön lähituki	on mm. paikallisyhdistysten hallitustyön tukea, aluefoorumeihin, vuosikokouksiin ja toimintaan osallistumista sekä koulutus- ja neuvontatoimintaa.	- aluekoordinaattorit

KOHTAAVA TYÖ: Verkostotyö

Tausta ja tavoitteet

Verkostotyö on EHYT ry:n perustajajärjestöjen ehkäisevän päihdetyön perustyötä, jonka merkitys on vahvistunut paikallisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi. EHYT ry:n tavoitteena on jatkaa verkostotyötä omaa rooliaan arvioimalla, kehittämällä sekä tutkimalla avoimesti uusien kumpanuuksien avaamia verkostoitumismahdollisuuksia.

TOIMINTA	KUVAUS	RESURSSIT
Teemapäivät	ovat kouluissa ja oppilaitoksissa toteutettavia alueellisten terveyden edistämisen verkostojen	- aluekoordinaattorit

	viestinnällisiä ja toiminnallisia tapahtumia.	
Elämysreitit	(= päihdeputket ym.) ovat kouluissa ja oppilaitoksissa toteutettavia alueellisten terveyden edistämisen verkostojen elämyksellisiä tapahtumia, jotka ovat suunnattuja lapsille, nuorille, kasvatusyhteisöjen ammattilaisille ja vanhemmille.	- aluekoordinaattorit
Ehkäisevän päihdetyön verkostot (esimerkiksi Savuttomat verkostot)	ovat alueellisia yhteistyöverkostoja, jotka toimivat päihteen käytön vähentämiseksi. Verkostoissa toimivat asiantuntijat välittävät päihdetömyyteen liittyvää tietoutta kunnissa, työpaikoilla ja kansalaisten keskuudessa.	- aluekoordinaattorit
Yhteistyö Puolustusvoimien kanssa	on esimerkiksi toiminnallisten ja virittävien terveyden edistämisen tapahtumien järjestämistä saapumiserille. Tapahtumissa järjestöt yhteistyössä varuskuntien ja muiden toimijoiden kanssa viestivät varusmiesryhmille. Tilaisuuksissa on mahdollisuus myös henkilökohtaiseen keskusteluun. EHYT ry vastaa yhteistyössä erityisesti päihteen käytön ehkäisyn ja päihteettömän liikenteen teemoista.	- aluekoordinaattorit
Kumppanuus kuntien kanssa - EKSO-TE	pilottihanke vuosille 2012 - 2012, jonka tavoitteena on mallittaa järjestöjen ja kuntatoimijoiden pitkäjänteistä ja tuloksellista ehkäisevän työn kehittämisen ja toteuttamisen yhteistyötä pilottihankkeella Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden alueella	- Kymenlaakso - Etelä-Karjalan aluekoordinaattori - erillinen hankerahoitus EKSO-TE:n toimesta
Kohtaavan työn henkilöstömäärä: 14,5 Kohtaavan työn budjetti yhteensä: 963 000 €. Jos ei toiminnan kohdalla muuta mainintaa, rahoitusta haetaan AK-avustuksena.		

3 Koordinaatio

Tausta ja tavoitteet

Ehkäisevän päihdetyön koordinoinnilla tavoitellaan kokonaisuutta, joka on enemmän kuin osien summa. Järjestöjen välistä yhteistoimintaa tarvitaan synergian löytämiseksi, päällekkäisyyksien karsimiseksi, vaikuttamistyön painoarvon vahvistamiseksi, kustannustehokkuuden lisäämiseksi sekä yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistamiseksi. Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen yhteistyö palvelee sekä yksittäistä järjestöä että edesauttaa koko yhteiskunnan kannalta merkittävien

päämäärien saavuttamista. Keskinäisen yhteistyön ohella järjestöjen tulee vahvistaa ja päivittää yhteistyötä myös valtiohallan ja muiden sidosryhmien suuntaan.

Terveyden edistämisen keskus on vastannut vuosia ehkäisevän päihdetyön koordinaatiotehtävää. Tekryn toimenkuva on kuitenkin muuttumassa SOSTE ry:hyn liittymisen myötä. Ehkäisevän päihdetyön järjestöjen ajatuksia ja toiveita koordinaation järjestämisen suhteen on kartoitettu keväällä 2011 tehdyllä kyselyllä sekä kaikille toimijoille avoimissa tapaamisissa. Järjestöjen yhteinen tahtotila on ollut, että 1.1.2012 toimintansa aloittava EHYT ry ottaa vetovastuuta ja käynnistää prosessin rakenteen, rahoituksen ja toimintasuunnitelman luomiseksi ehkäisevän päihdetyön järjestöjen yhteistyölle.

Vuonna 2012 rakennetaan ja suunnitellaan EHYT ry:n uutta koordinaatioyksikköä oheisen suunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaa tulee jatkuvasti arvioida suhteessa tavoitteisiin ja henkilöresursseihin sekä tarvittaessa uudelleen suunnata projektin edetessä.

Toiminta

a. **Rakenne ehkäisevän päihdetyön koordinaatiolle**

Ehkäisevän päihdetyön toimijoiden verkosto on avoin yhteenliittymä, jonka toimintaa koordinoi EHYT ry. Järjestö toimii kokouksien koollekutsujana, on aloitteellinen vaikuttamistyössä, vastaa verkoston viestinnästä ja arviointityöstä sekä valmistelee verkoston rahoitushakemukset. Tapaamisia järjestetään vähintään neljä kertaa vuodessa. Lisäksi työskennellään verkossa ja tehdään monimuotoista viestintäyhteistyötä. Tarvittaessa perustetaan tiimejä erityisteehojen työstämiseksi. Uusien jäsenten rekrytointi on joustavaa ja jatkuvaa.

Yhteistyötä tehdään ja syvennetään yhdessä laaditun yhteistoimintasuunnitelman (15.9.2011) mukaisesti. Vuoden 2012 kevätkaudella kirjoitetaan ehkäisevän päihdetyön yhteistoiminnan päämäärät, strategiset linjaukset sekä toiminnalle asetetut osatavoitteet auki yhteisten keskustelujen päätteeksi.

Yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön järjestöjen kanssa tehdään myös muiden toimijoiden (esimerkiksi Soste, THL, ministeriöt) koollekutsumana.

b. **EHYT ry:n muu valtakunnallinen verkostotyö**

EHYT ry tekee aktiivisesti yhteistyötä myös muiden sidosryhmien kanssa, joiden toiminta palvelee välillisesti ehkäisevää päihdetyötä. Tällaisia toimijoita ovat mm. Opetushallitus, THL, ministeriöt, Puolustusvoimat/pääesikunta, Liikenneturva sekä monet järjestöt (esimerkiksi Kerhokeskus – Koulutyön tuki ry ja Liito / Liikunnan ja terveystiedot opettajat ry). Myös opiskelijajärjestöt ovat tärkeitä sidosryhmiä EHYT ry:lle. EHYT ry:n ja Alkoholiohjelman välisen yhteistyön kehittäminen on yksi verkostoyhteistyön painopistealueista. Vuonna 2012 päivitetään EHYT ry:n verkostokartta sekä tehdään sidosryhmäanalyysi. EHYT ry:n jäsenyydet ja edustukset eri järjestöissä arvioidaan ja päivitetään.

c. **Vaikuttamistyö**

Kansalaisjärjestöjen tehtävänä on valvoa kansalaisten etua suhteessa poliittisen vallan käyttäjiin (päättäjiin) sekä virkamiehiin. Järjestöjen tulee tehdä kansalaismielipide näkyväksi ja julkiseksi. Ehkäisevän päihdetyön järjestöjen tulee yhdistää voimansa entistä vahvemmin lisätäkseen painoarvoaan terveyden ja hyvinvoinnin puolestapuhujina. Yhteiskunnallisen tilan-

teen seuraaminen, reagointiherkkyys sekä aktiivinen osallistuminen päihdepolitiikkaan ovat järjestöjen ydintehtäviä.

EHYT ry koordinoi toimintaa mm. järjestöjen yhteisten kannanottojen ja lausuntojen laatimiseksi. Toiminnassa korostuvat luottamus, osallisuus, keskustelu sekä asioiden avoin työstäminen yhdessä. Järjestötoimijoiden keskinäisen tiedonvälityksen vahvistamisen on erityisen tärkeää vaikuttamisviestinnän yhdessä.

Vaikuttamistyössä vuonna 2012 tulee korostumaan pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman (22.6.2011) täytäntöönpanon seuranta sekä Kuntavaalit lokakuussa 2012. Hallitusohjelman pohjalta tehtävälle vaikuttamistyölle laaditaan oma sisällöllinen toimintasuunnitelman sa.

d. Muu viestintäyhteistyö

Ehkäisevän päihdetyön järjestöjen viestintätoimista ja aineistotuotannosta tehdään koonti. Tehtävää varten perustetaan tiimi järjestöjen viestintävastaavista. Koonnin jälkeen arvioidaan toimet yhteistoiminnan ja jatkokehittämisen näkökulmista. Menetelmä tarjoaa tietoa kumppaneiden aineistoista ja toimista yhteisesti jaettavaksi ja hyödynnettäväksi. Kootun tiedon pohjalta on mahdollista karsia päällekkäisyyksiä ja tehdä tarvearvioita uusista viestintäyhteistyön kehittämiskohteista.

Tutkitaan yhteistyön mahdollisuuksia printtilehden julkaisemaksi. Järjestöillä on tarvetta laadukkaaseen, laajapohjaisesti toimitettuun ehkäisevän päihdetyön julkaisuun, josta yksittäisten toimijoiden olisi mahdollista varata palstatilaa.

e. Koulutus ja tietopalvelu

Ehkäisevän päihdetyön järjestötoimijoilla tulee olla käytössään uusin tutkimustieto. EHYT ry:n koordinaatioyksikkö ottaa vastuuta uusien kansallisten ja kansainvälisten, ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta relevantin tutkimuksen seuraamisen ja tiedon jakamisen verkostolle sekä EHYT ry:n työntekijöille. Tutkimustietoa voidaan välittää sähköisen alustan kautta sekä järjestämällä keskustelevia tilaisuuksia kiinnostavin tutkija-alustuksin. Myös järjestöjen omien selvitysten ja kiinnostavien avausten jakaminen verkostossa tulee järjestää.

Tarvittaessa tuotetaan järjestöille myös muuta alan koulutusta kustannustehokkaasti yhdessä.

f. Tutkimus

Tehdään koonti ehkäisevän päihdetyön järjestöjen tiedontuotanto- ja tutkimustoiminnasta. Tehtävää varten perustetaan tiimi järjestöjen tietopalvelu- tai arviointivastaavista. Jaetaan kerätty tieto sekä tutkimustuloksista että -menetelmistä järjestöjen kesken edelleen hyödynnettäväksi. Tutkitaan onko jatkossa tarvetta yhteiselle tutkimus- ja selvitystyölle. Osana projektia listataan EHYT ry:n omat tutkimushankkeet ja koordinoidaan niiden tekemistä. Laaditaan EHYT ry:n tutkimustoiminnan suunnitelma vuosille 2012 - 2013

Toteutetaan Suojaavat tekijät -kirjallisuusselvitys, jos RAY myöntää hankkeelle avustuksen (kts. alla).

g. **Toimintaympäristön muutoksiin varautuminen**

Ehkäisevän päihdetyön kouluverkko jätti keväällä 2011 Raha-automaattiyhdistykselle projektiavustushakemuksen (Lapsen turvallinen ja päihteetön elämä 2012 - 2014) Emma & Elias -avustusohjelmaan liittyen. Ehdotetun hankkeen ydinajatuksena on saada kasvatusyhteisöt puuttumaan lasten ja nuorten päihteiden käyttöön entistä aktiivisemmin yhteistyössä järjestöjen kanssa. Jos hanke saa rahoituksen, sen koordinointi yhdistetään osaksi Ehkäisevän päihdetyön toimijoiden ja EHYT ry:n koordinaatiota. EHYT ry tulisi vastaamaan koko hankkeen koordinaatiosta sekä Suojaavat tekijät -osahankkeen tekemisestä.

EHYT ry varaa mahdollisuuden panostaa hallitusohjelman jatkotyöstämiseen ja toteuttamiseen nuorten hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvien kysymysten osalta. Järjestö varautuu myös muihin mahdollisiin ehkäisevän päihdetyön kentän uusiin avauksiin.

h. **Huumeet ja maailma - kehitysviestintää 2012 -hanke**

Huumeet ja maailman on hanke, jonka tavoitteena on välittää tietoa huumekasvien viljelyn yhteyksistä kehitys- ja ihmisoikeuskysymyksiin. Hankkeessa kehitetään verkkosivua, tuotetaan perustiedotusaineistoa, järjestetään koulutustilaisuuksia sekä elvytetään verkostoja. Hankkeelle on haettu rahoitusta. Rahoituksen varmistuessa toiminta toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti.

i. **Juuso – juomisen sosiaalisuus alkoholivalistuksessa -tutkimus- ja valistushanke 2011 - 2014**

2012 alkavan JUUSO-valistusvaiheen tavoitteena on uutta tutkimusta jo tiedossa olleeseen yhdistämällä kehittää valistusta, joka aidosti vastaa nuorten aikuisten tapoja säädellä alkoholinkäyttöään. Hankkeelle haetaan rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä syksyllä 2011.

j. **Kansainvälinen toiminta**

EHYT ry ottaa aktiivisen roolin myös kansainvälisessä ehkäisevän päihdetyön toimijayhteisössä (mm. Eurocare, NordAN) sekä tarvittaessa edustaa koko ehkäisevän päihdetyön toimijaverkosta. Jäsenyydet päivitetään arvioiden sekä tehdään suunnitelma kansainvälisissä verkostoissa toimimiseksi.

k. **Arviointi**

Koordinaatiotyölle asetetaan selkeät tavoitteet ja niiden saavuttamista seurataan ja mitataan. Toimijoiden tyytyväisyyttä selvitetään kyselyllä syksyllä 2012. Samalla kerätään myös tarpeita uusiksi sisällöiksi ja toimintaideoiksi. Yhteistoiminta raportoidaan ja dokumentoidaan joulukuussa 2012. Arvioivaa keskustelua käydään yhteisissä tapaamisissa.

Resurssit

EHYT ry:n koordinaatioyksikköön on resursoitu 2,5 työntekijää. Lisäksi osa osastonjohtajan työpanoksesta kohdentuu koordinaatiotyöhön. Budjetti on 198 000 euroa (Raha-automaattiyhdistys/Ak-avustus).

Rahoitusta on haettu myös opetus- ja kulttuuriministeriöltä (Juuso – juomisen sosiaalisuus alkoholivalistuksessa -tutkimus- ja valistushanke 2011 - 2014), ulkoasianministeriöstä Huumeet ja maailma - kehitysviestintää 2012 -hanke) sekä Raha-automaattiyhdistyksen C-avustuksella (Lapsen ja nuoren turvallinen ja päihteetön elämä). Jos ehdotetut hankkeet saavat rahoituksen, niihin rekrytoitavat työntekijät sijoitetaan EHYT ry:n koordinaatioyksikköön.

4 Hankkeet ja verkko

4.1 Internet ja mobiilisyö

Internet- ja mobiilisyön yksikkö toteuttaa terveyttä edistävää ehkäisevää päihdetyötä lapsen ja nuoren edun näkökulmasta. Yksikön toimintasektoreita ovat sosiaalinen media, oppimispelit, neuvontapalvelut ja verkossa tehtävä vapaaehtoistyö. Internet- ja mobiilisyön yksikkö jatkaa päivitetyn strategiansa toteuttamista. Strategian painopistealueina ovat kumppanuuksien rakentaminen, oppimispelien vahvistaminen ja toimintamuotojen laajentaminen sosiaalisessa mediassa. Verkossa tehtävä vapaaehtoistyö lisättiin uudeksi sektoriksi vuonna 2011 ja sitä tullaan edelleen kehittämään.

Vuonna 2012 yksikkö sulautuu omana yksikkönään uuteen Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:hyn. Tästä johtuen yksikön toimintaa päivitetään vastaamaan uutta kokonaisuutta. Yhdistymisen kautta syntyy paineita laajentaa toimintakenttää ja rakentaa luontaisia kumppanuuksia toiminnan monipuolisempaan toteuttamiseen. Lisäksi yksikkö varautuu toteuttamaan uuden eri järjestöjä hyödyntävän hankkeen, johon on haettu avustusta RAY:lta.

Yksikkö kehittää vuoden aikana ammattitaitoaan eteenpäin kouluttautuen ja verkostoituen. Toimintojen arvioinnin osalta tutkitaan mahdollisuutta rakentaa ohjausryhmän kaltaisia vertaisarviointiryhmiä. Opintomatkoja suoritetaan sekä kotimaassa että ulkomailla. Yksikkö osallistuu Preventiimin ja muiden soveltuvien toimijoiden järjestämiin seminaareihin.

Haetaan RAY kohdennettua toiminta-avustusta 252 000 euroa. Yksikön vahvuus: päällikkö ja neljä työntekijää.

4.1.1 Sosiaalinen media

Internet- ja mobiilisyön yksikkö toimii usealla sosiaalisen median sivustolla järjestäen teemallisia keskusteluja eri aiheista. Teemat sovitellaan aina osallistujien tarpeisiin soveltuviksi, noudattaen sivustojen erityispiirteitä. Toimintoja toteutetaan yhteistyössä monien eri toimijoiden kanssa:

- Hubu-Chat Habbo hotellissa
- IRC-galleria
- Demi.fi
- Vauva.fi
- Muut toiminnot, MTV3 ja Preventiimi

4.1.2 Vapaaehtoistyö verkossa -assarit

Assarit ovat yli 13-vuotiaita vapaaehtoisia, jotka tekevät ehkäisevään päihdetyöhön liittyviä tehtäviä, kyselyjä ja keskusteluja omassa suljetussa verkkoyhteisössään.

Tavoitteena on kehittää verkkoyhteisön käytännön toimivuutta sekä kehittää toimintaa, joka pitää vapaaehtoiset aktiivisina. Lähtökohtana on, että toiminta kasvaa ja kehittyy pysyväksi työmal-

liksi. Tämä vaatii käytännön toimivuuden onnistumista ja vapaaehtoisille mielenkiintoisten sisältöjen tarjoamista.

4.1.3 Oppimispelit

EOPH:n ensimmäinen oppimispeli, Sakke Sankarin bussimatka, tehtiin vuonna 2004. Ensimmäinen mobiilipeli valmistui keväällä 2006. Oppimispelien tavoitteena jakaa tietoa viihteellisesti. Oletuksena on, että viihteellinen peli edistää tiedon omaksumista, koska pelaajat jaksavat pelata sitä pitempään ja tietoa välitetään ymmärrettävässä muodossa.

Pelien sisältöä kehitetään ja pidetään ajan tasalla jatkuvasti. Uusia aihealueita pyritään tekemään kumppanuuksien kautta. Pääsisältönä tulevat pysymään ehkäisevän työn aiheet. Oppimispelien osalta seurataan tekniikan, mobiilialustojen ja internetyhteisöjen kehitystä.

- Mobihubu
- Pelimaailma
- Pelikilpailu

2.2.4 Neuvontapalvelu

Helsingin Diakonissalaitoksen (HDL) Huumevieroituspoliiklinikan ja Elämä On Parasta Huumetta ry:n (EOPH) yhteishankkeena toteutetaan valtakunnallista huumeneuvontapalvelua. Neuvontapalvelut tarjoavat laadukasta ja asiantuntevaa ammattiapua ja tukea mm. huumeiden käyttäjille ja heidän omaisilleen sekä ammattilaisille huumeisiin liittyvissä asioissa. Neuvontapuhelimen numero on 0800 900 45 ja se vastaa 24 h vuorokaudessa, vuoden jokaisena päivänä. EOPH vastaa neuvontapuhelimeen arkisin klo 9.00–16.00 ja muina aikoina vastaaminen hoidetaan HDL:lla.

EOPH ja HDL ovat valmistelleet Neuvontapalveluille uuden toimintasuunnitelman ja -konseptin, jolle HDL hakee avustusta RAY:n varoista. Uusitun suunnitelman perustella EOPH saisi tehtäviä kahden hengen työpanoksen verran.

Helsingin diakonissalaitoksen säätiö hakee projektiavustusta, josta EOPH osuus olisi kahden työntekijän työpanoksen suuruinen.

4.1.5 Walkers-Hubu-bussin toiminnan jatkuminen

Walkers-Hubu-bussin kolmivuotinen kehityshanke toteutetaan loppuun yhdessä Aseman Lapset ry:n kanssa vuosina 2012 ja 2013 RAY:n rahoituksella. Hankkeen toiminta suuntautuu oirehtiville alueille siten, että yhdellä alueella toimitaan noin kolmen kuukauden ajan. Oirehtivilla alueilla vii-tataan alueisiin, joiden ammatilliset toimijat ovat esittäneet huolensa nuorien aiheuttamasta häiriöstä, ilkeistä, väkivallasta, väkivallasta tai päihteiden käytöstä. Vuoden 2012 aikana bussi pyrkii käymään kolmella alueella pääkaupunkiseudulla. Kesäaikana toimitaan Helsingin keskustan alueella.

Aseman Lapset hakee RAY projektiavustusta. EOPH:lle yksi työntekijä.

4.2 Mobiiliapu-hanke

Elämä On Parasta Huumetta ry (EOPH) toteuttaa viisivuotisen (2009 - 2013) Mobiiliapu-hankkeen. Hanke on RAY:n rahoittama vaativissa elämäntilanteissa olevien ihmisten auttamiseksi suunnattu hanke. Työntekijöitä vuodelle 2012 suunnitellaan lisäävän 1/2 työntekijällä eli yhteensä 3 ½ työntekijää vuonna 2012.

Mobiiliapu-hankkeen tavoitteena on toteuttaa soveltuvaa teknologiaa hyödyntäen avoin, valtakunnallinen, kustannustehokas ja vuorovaikutteinen palvelu, joka tarjoaa tietoa, neuvoa ja tukea sitä tarvitseville ajasta ja paikasta riippumatta.

RAY projektiavustusta 350 000 euroa ja 3,5 työntekijää.

4.3 Pelitaito-projekti

Tavoitteena on lasten ja nuorten liikapelaamisen ja pelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisy sekä positiivisen pelikulttuurin edistäminen. Projekti luo työkaluja ja apuvälineitä pelaamisen hallintaan sekä jakaa tietoa pelaamisesta. Toiminnalla edistetään pelien lukutaitoa, vanhempien pelituntemusta ja laajempaa ymmärrystä lasten ja nuorten pelikulttuureista. Tavoitteisiin pyritään vuorovaikutuksellisella ja osallistavalla toiminnalla. Toimintaa toteutetaan monipuolisilla menetelmillä kouluissa, oppilaitoksissa ja sosiaalisissa medioissa.

Toiminta kohdistuu lasten ja nuorten lisäksi myös vanhempiin ja muihin aikuistoimijoihin. Toiminnalla pyritään vaikuttamaan kohderyhmien pelaamista koskeviin tietoihin, taitoihin ja asenteisiin. Oikea, ymmärrettävä ja oleellinen tieto ja aiheen monipuolinen käsittely auttavat yksilöitä tekemään omaan pelaamiseensa liittyviä ratkaisuja siten, että myös mahdolliset riskit tulevat paremmin huomioiduksi.

Seuraavan vuoden keskeiset tavoitteet:

- Kouluissa tehtävää työtä jatketaan nykyisen mallin mukaisesti tuntisisältöjä edelleen kehittämällä, tavoitteena kohdata vuonna 2012 yhteensä 1 500 lasta ja nuorta sekä 500 vanhempaa. Kouluilla tehtävästä työstä kerätään säännöllisesti palautetta, jonka avulla toimintaa kehitetään edelleen.
- Kummikoulutoimintaa jatketaan koulukohtaisten suunnitelmien mukaisesti. Tavoitteena järjestää vuonna 2012 aktiivista toimintaa (tuntityöskentelyt, vanhempainillat, opettajien koulutukset, kyselyt, pelitapahtumat) kaikilla kummikouluilla.
- Ammattilaisten koulutukselle suunnattua työpanosta lisätään kysynnästä johtuen nykyisestä. Tavoitteena kohdata ja kouluttaa 500 lasten ja nuorten kanssa työskentelevää ammattilaista. Koulutuksista kerätään palautetta, jonka avulla toimintaa kehitetään.
- Internet- ja mobiilityötä (sosiaalinen media, oppimispelit) jatketaan nykyisen mallin mukaisesti sekä laajennetaan toimintaa myös pelaajien omille foorumeille. Tavoitteena kohdata internet- ja mobiilityön avulla yhteensä 4000 lasta, nuorta ja vanhempaa.
- Vuoden aikana saadaan käynnistettyä pelierityistä vapaaehtoistoimintaa. Tätä pyritään suunnittelemaan yhteistyössä peliharrastajien kanssa.
- Käynnistää nuorten pelaamisen parissa työskentelevien toimijoiden yhteistyöverkosto

RAY projektiavustusta 270 000 euroa ja kolme työntekijää.

4.4 Utveckling av svenskspråkig rusmedelförebyggande verksamhet, Lapsen turvallinen elämä -ohjelma

Elämä On Parasta Huumetta ry – Livet Är Det Bästa Ruset rf förverkligar ett femårigt projekt för att utveckla den svenskspråkiga rusmedelförebyggande verksamheten under åren 2012 - 2016. Ifall föreningen sammanslås med Terveys - Hälsan ry och Elämäntapaliitto ry och dessa tillsammans kommer att utgöra EHYT ry, kommer projektet att vara en del av den nya föreningens verksamhet.

Projektets målsättning:

Projektets främsta mål är att skapa och stöda en fungerande långsiktig modell för rusmedelförebyggande arbete för barn, unga, skolor och föräldrar i Södra Finland. Genom detta ökar projektet deltagarnas gemenskap och delaktighet i gemensamma ärenden.

Projektets mål är även att sprida god praktik och kunskap som är anpassad till den svenskspråkiga befolkningens särdrag kulturellt, i fråga om tillgång till service i rusmedelsfrågor på svenska, samt utbildningens, fritidsverksamhetens och föräldraverksamhetens organisering. Barnets bästa och hemmets väl är i centrum för all verksamhet.

Projektets målsättning på det ideologiska planet är att på sikt ändra den svenskspråkiga befolkningens attityder till unga och rusmedel till mer restriktiva.

För tillfället är de svenskspråkiga barnen och unga i ett betydligt sämre utgångsläge än de finskspråkiga gällande möjligheten att få ta del av rusmedelförebyggande fostran och insatser. Då en stor del av det rusmedelförebyggande arbetet bedrivs av eller i samarbete med tredje sektorn kan man konstatera att utbudet på svenskspråkiga aktörer är mycket litet i Södra Finland. Behovet av professionellt samarbete, målorienterade visioner, kontinuitet och kvalitetsutvärderade metoder är stort.

Projektets delmål är:

- att utveckla språk- och kultursensitiva arbetsmetoder
- att implementera god praktik hos de redan existerande och nya samarbetskolorna och -kommunerna
- att öka antalet samarbetskolor och -kommuner i verksamheten
- att öka kunskapen om modernt kunskapsbaserat rusmedelförebyggande arbete hos professionella som jobbar med barn, unga och vårdnadshavare
- att utveckla nya modeller som stöder hemmet och skolan, t.ex. virtuella föräldramöten
- att utveckla nya samarbetsmodeller mellan olika lokala aktörer

RAY Projektunderstöd 275 000 euro och fyra arbetare.

4.5 Internet-, Some- ja mobiilipalvelujen kehittäminen

Internetissä toimiminen lisääntyy eri kansanryhmissä kaiken aikaa. Yhä laajemmat toiminnot tulee viedä myös virtuaaliseen muotoon. Tämä yhtäällä lisää siellä aikaansa viettävien mahdollisuutta saada tarvitsemaansa tietoa, tukea ja apua ja toisaalta internetin avulla monet ihmisten

tarvitsemat tukipalvelut on mahdollista ulottaa maantieteellisesti laajemmalle koko maata kattavalle alueelle hajanaisten palveluverkkojen ulkopuolelle.

Suomessa on paljon järjestöjä, joilla on erittäin merkittävää tietoa ja osaamista suhteessa kohderyhmiinsä. RAY:n verkkopalveluselvityksen mukaan monien järjestöjen tulisi tehdä yhteistyötä saadakseen tuotettua toimintansa tehokkaammin kohderyhmiensä tietoisuuteen sosiaalisessa mediassa ja internetissä. Yhteistyölle keskeistä on käyttäjän kannalta palvelusta saatava lisäarvo ja eri kumppanijärjestöjen kannalta tuottavuuden lisääntyminen ja kustannussäästöt.

Elämä On Parasta Huumetta ry:llä on kymmenen vuoden kokemus toimimisesta sosiaalisessa mediassa ja seitsemän vuoden kokemus pelien tuottamisesta web- ja mobiiliympäristöissä. Kokemuksensa ja toimivien palveluidensa ansioista EOPH on asiantuntija muiden järjestötoimijoiden joukossa. EOPH:lla on myös vahvat kumppanuussuhteet sekä halu toimia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Internet-kyselyn mukaan kumppanit kokevat EOPH:n kanssa käydyin yhteistyön mielekkäänä ja vaikuttavana.

Elämä On Parasta Huumetta ry:n, Elämäntapaliitto ry:n ja Terveys ry:n yhdistymisprosessissa on tunnistettu useita toiminta-alueita, joilla voimien yhdistäminen voi tuottaa hyötyä. Tämän hankkeen puitteissa voidaan jo aloittaa työ kahdella näistä sektoreista: kohtaamispaikkatoiminnan ja työelämän ehkäisevän päihdetyön laajentamisessa verkko-osaamisen avulla. EOPH:n internet- ja mobiililyönnön menetelmillä voidaan laajentaa Elämäntapaliitto ry:n toimintaa uusille alueille esimerkiksi suunnittelemalla virtuaalinen Elokolo sekä uusia työkaluja työelämän ehkäisevälle päihdetyölle.

Koko hankkeen tavoitteena on tarjota kansalaisille laajempi mahdollisuus osallistua ja saada eri järjestöjen erityisosaamista käyttöönsä. Hanke tehostaa ehkäisevän päihdetyön ja monien eri järjestöjen olemassa olevan osaamisen käyttöä tuomalla sitä laajemmin verkkoon.

Hanke koostuu kolmesta erillisestä osahankkeesta, joilla kaikilla on omat osatavoitteensa.

1. Järjestöyhteistyön osahankkeen tavoite toiminnassa sosiaalisessa mediassa sekä oppimispelien suhteen on tarjota eri toimijoille mahdollisuus toteuttaa verkossa tehtävää työtä sekä osallistua oppimispelien suunnitteluun ja toteutukseen ja näiden kautta tuoda omaa sanomaansa eri kohderyhmille, erityisesti pienten järjestöjen tietotaito pääsee esille. Tavoitteena on, ettei eri toimijoilla syntyisi päällekkäistä toimintaa. Yhdistämällä voimat saadaan myös markkinointiresurssit maksimaaliseen käyttöön. Tavoitteet koulutuksen ja kouluttamisen suhteen on osaamisen ja tietotaidon lisääminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen.

2. Virtuaali-Elokolon tavoitteena on luoda ja yllä pitää kansalaisten sosiaalista pääomaa kokoamalla erilaisista sosiaalisista ja yhteiskunnallisista taustoista ihmisiä mukaan aktiiviseen toimintaan. Toiminta vähentää syrjäytymistä ja vahvistaa päihdeongelmilta suojaavia tekijöitä ja yhteisöllisyyttä.

3. Työelämä-osahankkeen tavoitteena on työelämään liittyvien päihdehaittojen ja seurausvaikutusten ennaltaehkäiseminen, työyhteisöjen valmiuksien lisääminen päihdekysymysten kokonaisvaltaiseen käsittelyyn sekä asenne- ja kulttuurisen muutoksen tukeminen työelämän päihdekysymyksissä.

Haetaan 270 000 euroa RAY projektiavustusta. Hankkeeseen palkataan 4 työntekijää.

4.6 Asunto ensin ja pidä kiinni, -nuorten asunnottomuuden ehkäisyohjelma

Nuorten asunnottomuuden ehkäisyohjelma jatkuu toiseen vaiheeseen vuoden 2012 alusta. Elämä On Parasta Huumetta ry:tä yhdessä muiden Ehkäisevä Päihdetyö EHYT ry:tä perustavien järjestöjen kanssa on pyydetty mukaan nuorten asunnottomuusohjelmaan.

EHYT (EOPH, Elämäntapaliitto ry ja Terveys - Hälsan ry) kokonaisuus:

- Valtakunnallisen koordinaation osalta ehkäisevän työn osaaminen ja haittoja vähentävän näkökulman edistäminen
- Internet- ja mobiiliosaaminen, Huume- Alkoholineuvontapalvelut, Internetin ja sosiaalisen median hyödyntäminen, Mobiilipalvelut
- Alueellista osaaminen koulutusten ja ehkäisevän työn tekemiseen (ammattilaiset, vapaaehtoiset, Elokolot)
- Elämäntapaliitto ry: asunnottomuustyö (aikuiset)

Projektin osana selvitetään Harm Reduction Internationalin kansainvälisessä konferenssissa Liverpoolissa esitellyn GetTips mallin hyödyntämistä. Suunniteltava toimintamalli voisi olla osana jatkumoa, jolla päästään omaan asuntoon ja voidaan oma asunto säilyttää. GetTips ryhmään otettiin 8 nuorta, joilla oli tullut päihteiden kanssa ongelmia, mutta hoito ei ole vielä tarpeen. Tämä 12 viikkoa kestävä ohjelma, jaetaan 3 osaan. Tämä on sisällöltään lähes kuin EOPH:n jo toteuttama Päihdeilmiökoulutus. Tämä voisi olla osana jatkumoa, jolla päästään omaan asuntoon ja voidaan oma asunto säilyttää.

Haetaan 70 000 euroa RAY projektiavustusta ja palkataan yksi työntekijä.

4.7 Pelipolvet

Eläkeliiton kanssa yhteistyössä toteutettava projekti Ylisukupolvisuuden ja vapaaehtoisuuden ehdoilla koulujen toimintaympäristön kehittämiseen vuorovaikutus välineiden ja sosiaalisen median avulla (PeliPolvet) (2011 - 2014), jossa EOPH:n rooli on tuottaa osaamisellaan välineitä ylisukupolvisen kohtaamiseen

4.8. Aikuisten ehkäisevä päihdetyö

Aikuisväestöön suuntautuvan toiminnan tavoitteena on tämän väestöryhmän alkoholin kokonaiskulutuksen vähentäminen, alkoholinkäytön itsehallinnan tukeminen, käytön aiheuttamien haittojen vähentäminen sekä käyttöön liittyvän kulttuurisen muutoksen edistäminen. Tätä toimintaa perustelevat yleiset kansanterveysyyt. Myös lasten ja nuorten turvallisen kasvun ja päihdekasvatuksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että aikuiset hallitsevat käyttönsä ja sääntelyn perusteet ymmärretään. Toimintaa toteutetaan kahdella eri foorumilla: toisaalta vaikuttamalla aikuisväestön omien yhteisöjen toimintaan, toisaalta kohtaavassa työssä. Toiminnan keskeiset areenat ovat työelämä, paikallistason järjestölähtöisen auttamistyön tapahtumapaikat sekä eläkeikäisen väestön yhteisöt.

Aikuisväestöön suuntautuvaa toimintaa määrittää päihteitä koskevan tiedon syventäminen ja kannustaminen paikalliseen vaikuttamiseen, kumppanuus ja toiminnan kohderyhmänä olevien yksilöiden ja yhteisöjen omien voimavarojen hyödyntäminen.

Aikuisten ehkäisevää päihdetyötä toteuttavalla yksiköllä on myös poikkihallinnollinen vastuu aikuistyön menetelmien kehittamisestä, ylläpitämisestä ja kouluttamisesta

4.8.1 Työelämän päihdehaittojen ehkäisy

Tausta ja tavoitteet

Toiminnan päämääränä ovat seuraavat:

- Työelämään liittyvien päihdehaittojen ja niiden seurausvaikutusten ennaltaehkäiseminen
- Työyhteisöjen valmiuksien lisääminen päihdekysymysten kokonaisvaltaiseen käsittelyyn
- Asenne- ja kulttuurisen muutoksen tukeminen työelämän päihdekysymyksissä

Viime kädessä tavoitteena on vähentää alkoholin kulutusta vaikuttamalla väestön työtätekevään enemmistöön.

Työelämään liittyviä päihdehaittoja ovat tässä yhteydessä kaikki ne terveydelliset haitat, työn ja asiakkaiden turvallisuuteen liittyvät haitat, työyhteisön sisäiset sosiaaliset vaikutukset ja työpäikälle koituvat taloudelliset haitat, joita päihteiden liiallinen tai riippuvuutta aiheuttava käyttö voi saada aikaan. Näiden haittojen ehkäisemisen osalta tärkeää on antaa tukea työntekijöiden päihdeidenkäytön itsehallinnalle.

Työyhteisöjen päihdevalmiuksien osalta keskeisiä ovat työpaikkojen avaintoimijoiden, joita tässä yhteydessä ovat esimiehet, henkilöstöjohto, työsuojelun vastuuhenkilöt, luottamushenkilöt ja työterveyshuolto, tiedot, taidot ja asenteet päihdekysymyksissä. Näihin lukeutuvat muun muassa ehkäisevän työn yhdistäminen luontevaksi osaksi työhyvinvoinnin kehittämiseksi ja työurien pidentämiseksi tehtävää työtä ja valmiudet varhaiseen puuttumiseen ongelmien ilmetessä. Työpaikkojen käytäntöjä voidaan kehittää erityisesti työpaikan päihdeohjelman kautta.

Asenteiden ja kulttuurin muuttamisessa päihdeidenkäyttöön liittyen keskeistä on asiallisen ja oikeaan tietoon perustuvan keskustelun mahdollistaminen sekä vastaavasti työyhteisössä esiintyvien päihdeidenkäytön epäterveiden piirteiden muuttaminen.

Toiminta ja resurssit

Toimintaa toteutetaan laajan yhteistyöverkoston kautta, johon kuuluvat:

- työmarkkinajärjestöt (viestintäkanava ja työelämän asiantuntijataho)
- Työturvallisuuskeskus (työsuojelun asiantuntijaorganisaatio)
- Työterveyslaitos (työterveyden asiantuntijaorganisaatio ja väylä työterveyshuolloille suuntautuvaan viestintään)

Työpaikoille välitetään päihdehaittoihin liittyvää viestintää yhteistyökumppanien kanavien, erityisesti ammattiliittojen lehtien välityksellä. Työyhteisöjen päihdehaittoihin liittyvää keskustelua tukeva materiaali pidetään saatavilla ja päivitetään tarvittaessa.

Työyhteisöjen avainhenkilöiden valmiuksia tuetaan järjestämällä koulutustilaisuuksia sekä itse etä osana laajempia koulutuskokonaisuuksia. Koulutusten aiheena käsitellään päihdehaittoja il-

miönä, niiden ehkäisyä osana työyhteisön toimintaa, päihdehaittoihin puuttumista sekä työpaikan päihdeohjelman laadintaa. Samoihin aiheisiin liittyvää tukimateriaalia pidetään tarjolla Työkalupakki-tietopankissa taitolaji.fi -verkkosivuilla. Valtaosin alkoholia käsittelevää koulutus- ja tukimateriaalia täydennetään huumeita koskevilta osiltaan.

Vuonna 2012 toiminnan erityisenä tavoitteena on vuonna 2011 käynnistetyn ratkaisuvälmentaja-toiminnan laajempi jalkauttaminen ja läpivienti. Lisäksi tavoitteena on käynnistää yhteistyö päihdehaittojen ehkäisemiseksi yhdessä eläkevakuuttajien kanssa. Työn kattavuutta voidaan vuonna 2012 laajentaa perehdyttämällä aluetyöntekijöitä työelämän ehkäisevän päihdetyön keskeisiin sisältöihin.

Toimintaa rahoitetaan aikuistyöhön haettavalla kohdennetulla avustuksella.

4.8.2 Aikuisten kohtaava työ

Tausta ja tavoitteet

Aikuisille suunnattu kohtaava työ perustuu Taitolaji-lähestymistapaan, jonka keskeisiä periaatteita ovat ratkaisukeskeisyys ja yksilön omien voimavarojen hyödyntäminen elämäntapamuutoksiin kannustamisessa. Toiminnan tavoitteena on havahduttaa ihmisiä pohtimaan omaa päihteidenkäyttöään ja antaa tukea henkilökohtaisissa muutosprosesseissa. Kannustajakoulutusten tavoitteena on lisäksi tarjota vertaistoimijoille näiden tarvitsemia motivointi- ja ohjaustaitoja.

Toiminta ja resurssit

Tilannearviotapahtumissa annetaan arkipäivän neutraalissa ympäristössä, esimerkiksi messuilla ja kauppakeskuksissa, henkilökohtaista lyhytneuvontaa ja -ohjausta. Tapahtumissa osallistuja saa halutessaan AUDIT-kyselyn perusteella henkilökohtaisen palautteen omasta päihdetilanteestaan sekä jatkoneuvontaa.

Kannustajakoulutukset ovat paikallisten vapaaehtois- ja vertaistoimijoiden tukitoimintaa. Noin seitsemän tuntia kestävä koulutus kartoittaa kannustus- ja ohjaustaitoja muutoksen esteiden purkamiseen ja henkilökohtaisten voimavarojen löytämiseen sekä tähtää osallistujien motivaation ja taitojen vahvistamiseen.

Cafe Taitolaji -tilaisuudet on tarkoitettu omasta alkoholinkäytöstään huolestuneille aikuisille. Tilaisuus järjestetään avoimena matalan kynnyksen kohtaamispaikkana, jossa on mahdollista saada tukea alkoholinkäyttötapojen muutoksiin sekä ammattilaisilta että vertaisilta. Tavoitteena on vahvistaa osallistujien motivaatiota alkoholinkäytön itsehallintaan ja tavoitteellisen toiminnan kautta helpottaa tähän tähtävää muutosprosessia. Tilaisuudet järjestetään yhteistyössä kohtaamispaikkaverkoston, paikallisten jäsenyhdistysten tai muiden paikallisten yhteistyökumppanien kanssa.

Itsehallintaa tukevaa aineistoa pidetään esillä myös taitolaji.fi -verkkosivustolla sekä kirjallisesti.

Työn kattavuutta voidaan vuonna 2012 laajentaa perehdyttämällä aluetyöntekijöitä aikuisten ehkäisevän päihdetyön keskeisiin sisältöihin.

Toimintaa rahoitetaan aikuistyöhön haettavalla kohdennetulla avustuksella. Toiminnan parissa työskentelee yksi suunnittelija-kouluttaja.

4.8.3 Eläkeikäisten ehkäisevän päihdetyön yhteistyöhanke 2011 - 2013 (Onks' uutta tietoo?)

Tausta ja tavoitteet

Eläkeikäisten alkoholinkäyttö on lisääntynyt tasaisesti ja arkipäiväistynyt. Suurten ikäluokkien siirtyminen eläkeikään tulee edelleen jatkamaan tätä kehitystä. Ikääntymisen myötä alkoholin vaikutukset elimistössä voimistuvat, ja päihteidenkäytön sekä mahdollisten sairauksien ja lääkeyhdistelmällä voi olla yksilöllisesti merkittäviä seurauksia.

Eläkkeelle siirtyminen voi muodostaa sosiaalisten suhteiden rajakohdan, jossa aiemmasta työhön perustuvasta sosiaalisesta tilanteesta tulisi siirtyä muihin yhteisöihin. Riski yksinäisyyteen ja sen kautta runsaaseen päihteidenkäyttöön voi tällöin kasvaa, varsinkin jos myös läheisissä ihmissuhteissa tapahtuu menetyksiä.

Onks' uutta tietoo? -hanke perustuu eläkeikäisten omiin yhteisöihin, jotka nähdään jäsentensä voimavaroja vahvistavana ja terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä itsessään, sekä niissä toimiviin vertaisohjaajiin ja heidän mahdollisuuksiinsa toteuttaa päihdehaittoja käytännössä ehkäiseviä toimintoja. Kumppaneina hankkeessa ovat mukana Eläkkeensaajien Keskusliitto ry ja Eläkeläiset ry.

Toiminta ja resurssit

Hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäistä eläkeikäisten päihdehaittoja. Tavoitteeseen pyritään kuvaamalla eläkeikäisten yhteisöissä jo nyt käytössä olevia hyviä käytäntöjä, mm. kulttuurin, liikunnan ja retkitoiminnan parissa. Hankkeessa kehitetään myös uusia toimintamalleja, mm. muis-telutyöhön ja eläkeikäisten monipuoliseen vapaa-aikaan paikallisyhdistyksissä. Vapaaehtoisia koulutetaan hankkeen vertaisohjaajiksi, ymmärtämään laaja-alaisesti eläkeikäisten hyvinvoinnin ja päihteidenkäytön vaikutuksia toisiinsa.

Hankkeen lopputuloksena tavoitellaan hyviä käytäntöjä joiden kautta eläkevuosiin saadaan hyvinvointia ja elämäniloa vähemmällä terveysongelmilla.

Vuoden 2012 toiminnassa hankkeessa:

- Saatetaan hyvien käytäntöjen kuvaaminen ja mallintaminen päätökseen, perustana edellisyksynä kumppanijärjestöissä tunnistetut ja mallinnetut toimintamuodot, joiden mahdollisimman laajaan hyödyntämiseen rohkaistaan järjestötoimijoita.
- Saatetaan ideariihet päätökseen. Vahvistetaan edellisyksyn yhteydenotoissa saatuja tietoja ja kokemuksia voimavaraistavan vertaistuen mahdollisuuksista ikääntymisen ja päihteiden problematiikan käsittelyyn.
- Suunnitellaan päihdeaiheinen materiaali, jonka avulla lisätään eläkeikäisten järjestöjen vapaaehtoisohjaajille ja paikallisille aktiiveille valmiuksia päihdehaittojen ennaltaehkäisyyn liittyvien kysymysten käsittelyyn.

- Aloitetaan uusien käytäntöjen kokeilut pilottipaikallisyhdistyksissä.
- Aloitetaan vertaisohjaajien päihdekoulutukset.
- Aloitetaan erityisen muistelutyön toimintamallin hahmotus ja siihen liittyvät koulutukset.
- Aloitetaan tietoiskut eläkkeelle siirtymisen valmennustilaisuuksissa, niihin suunnitelluin tietoskuaineistoin.
- Aloitetaan kysymys- ja vastauspalstojen sekä Internet-verkkokeskustelun julkaiseminen.

Hanketta rahoitetaan hankeavustuksella, ja siinä työskentelee kaksi henkilöä, projektipäällikkö ja suunnittelija-kouluttaja.

4.8.4 Verkostotyö

Järjestö osallistuu Hengityслиitto Helin koordinoimaan Aikuisväestön tupakkatuotteiden käytön vähentäminen -hankkeeseen. Yhteistyöhankkeen tarkoituksena on vahvistaa eri toimijoiden aikuisväestöön kohdistuvaa tupakoinnin vähentämistyötä siten, että ohjaus, neuvonta, viestintä, kilpailut ja koulutus tukevat saumattomasti toinen toisiaan. Tavoitteena on hyödyntää eri toimijoiden erityisosaamista ja soveltaa heidän teettämiään tutkimustuloksia käytännön työn kehittämiseksi.

Järjestö ottaa vuoden 2012 alusta vuorollaan vastuulleen koordinaatiotehtävän sosiaali- ja terveysalan auttavien verkkopalveluiden yhteisessä apua.info -toiminnassa.

4.9. Järjestöjen yhteistoimintahanke ammattiin opiskelevien terveyden edistämiseksi (2011 - 2015)

Tausta ja tavoitteet

Hankkeen tavoite on järjestölähtöisen toiminnan keinoin toteuttaa ja vahvistaa ammattiin opiskelevien terveyden edistämistyötä. Olemassa olevan tietopohjan ja toimintamallien arvioinnin ja juurruttamisen lisäksi hanke luo ja levittää uusia vaikuttaviksi arvioituja terveyden edistämisen menetelmiä ja käytäntöjä. Yhteiskunnallisen vaikuttamis- ja verkostotyön kautta hanke nostaa ammattiin opiskelevien tilannetta esille ja edistää terveyden kannalta myönteisiä kehityskulkuja. Pidemmän tähtäimen tavoitteena on lisätä tietoisuutta ammattiin opiskelevien terveyden ja toimintakyvyn yhteiskunnallisesta merkityksestä. Pyrkimyksenä on, että lisääntynyt tietoisuus näkyy kasvavina panostuksina ammattiin opiskelevien terveyden taustatekijöihin.

Hankkeen keskeisimmät tavoitteet ovat:

- 1) Viestiä päättäjille, suurelle yleisölle ja sidosryhmille ammattiin opiskelevien terveyden vaikuttavista taustatekijöistä sekä vaikuttaa julkiseen keskusteluun mediaviestinnän keinoin
- 2) Luoda ja ylläpitää jo olemassa olevia, vahvoja sektorirajat ylittäviä yhteistyöverkostoja terveyttä edistävien oppilaitosrakenteiden luomiseksi ja opiskelijoiden terveyttä edistävien toimintamallien kokoamiseksi ja levittämiseksi
- 3) Luoda ja levittää toimintamalleja terveyttä edistävien oppilaitosympäristöjen luomiseksi ja opiskelijoiden terveyden edistämiseksi sekä kouluttaa opettajia ja oppilaitoshenkilökuntaa näiden toimintamallien käyttöönottoon.

Toiminta ja resurssit

Hankkeen keskeinen tavoite vuonna 2012 on oppilaitos- ja opiskelijatasolla summata parhaita olemassa olevia käytäntöjä ammattiin opiskelevien terveyden edistämiseksi ja kehittää niitä edelleen. Työtä tehdään yhdessä sidosryhmien ja olemassa olevien yhteistyöverkoston kanssa. Toinen keskeinen tavoite on luoda ratkaisumalleja suunnitteluvaiheessa tunnistettuihin, terveyden edistämistä vaikeuttaviin tai terveydelle haitallisiin tekijöihin. Hahmoteltujen mallien toimivuuden selvittämiseksi perehdytään erityisesti samankaltaisten mallien toimivuudesta ja vaikuttavuudesta tehtyyn kotimaiseen ja kansainväliseen arviointikirjallisuuteen.

Yhteiskunnallisella ja osin opiskelija- ja oppilaitostasolla toimitaan aktiivisesti hahmoteltuja toimintamalleja tukevissa verkostoissa, luodaan tarvittaessa uusia verkostoja sekä tehdään malleja tunnetuksi oppilaitoksille ja julkisiin keskusteluihin vahvan viestinnän avulla.

Hanketta ja sen toimintamalleja tehdään näkyväksi ja tunnetuksi myös sosiaalisessa mediassa. Tämä mahdollistaa kohderyhmän ottamisen mukaan keskusteluun ammattiin opiskelevien terveyden edistämisestä ja tarjoaa kanavan palautteen saamiseksi kohderyhmältä. Kohderyhmien kannalta parhaiden foorumien tavoittamiseksi ja tarkoituksenmukaisimpien lähestymistapojen selvittämiseksi sosiaalisen median osalta hankkeessa tehdään erillinen selvitys vuodenvaihteessa 2011 - 2012.

Vuonna 2012 aloitetaan myös hankkeen loppuarvioinnin suunnittelu. Samoin pohjustetaan myös hankkeen loppuarviointia valitsemalla indikaattorit sen todentamiseksi, kuinka hankkeen toimintamallit ja toimenpiteet todella edistävät ammattiin opiskelevien terveyttä ja hyvinvointia.

Hanketta rahoitetaan hankeavustuksella.

4.10 RippiKoulu-hanke (2011 - 2013)

Tausta ja tavoitteet

Hankkeen päämäärä on terveyserojen kaventaminen ja nuorten marginalisoitumisen ehkäisy. Hankkeen päätavoitteena on vähentää ja ehkäistä yläkouluikäisten (8. ja 9. luokkalaisten) päihteidenkäyttöä ja niistä aiheutuvia haittoja hankepaikkakunnilla.

Hankkeen osatavoitteet ovat:

- 1) Vahvistaa erityisesti päihteiden käytön suhteen riskiryhmään kuuluvien nuorten kykyä tehdä terveyden ja hyvinvoinnin kannalta rakentavia valintoja. Nuorten osallisuutta vahvistetaan korostamalla nuorta oman elämänsä asiantuntijana.
- 2) Tupakoimattomuuden edistäminen. Nuoria kannustetaan savuttomuuteen tarjoamalla mahdollisuuksia eri toimijoille osallistua vuosittaiseen Smokefree-ryhmäkilpailuun.
- 3) Toimintamallien luominen paikalliseen päihde- ja terveyskasvatukseen kunnan, paikallisseurakunnan ja järjestöjen yhteistyönä. Yhdessä kotien ja alueen toimijoiden kanssa suunnitellaan päihteetöntä toimintaa ja päihteettömiä linjauksia ympäristöanalyysin pohjalta.

Toiminta ja resurssit

Vuoden 2012 keskeisimmät toimenpiteet ovat seuraavat:

Osatavoitteen 1 osalta:

- 1) Vuonna 2011 valmistuvan ympäristöanalyysin aktiivinen käyttöönotto ja tiedonjako eri paikallisfoorumeissa.
- 2) Ehkäisevän työn seminaarien järjestäminen alueen ammattilaisille. Seminaareissa kerrotaan ympäristöanalyysin tuloksista.

Osatavoitteen 2 osalta:

- 1) Koulujen ulkopuolisille nuorisoryhmille järjestetyn Smokefree-pilotoinnin loppuunsaattaminen ja palautteen kerääminen, sen analysointi ja hyödyntäminen suunnittelutyössä.
- 2) Pilotoinnin onnistuttua ryhmäkilpailun avaaminen yhä useammalle ryhmälle paikkakunnittain.

Osatavoitteen 3 osalta:

- 1) Vuonna 2011 valmistuvan ympäristöanalyysin työstäminen työvälineeksi hankepaikkakuntien toimijoille
- 2) Yhteisten toimintamallien ja -linjausten suunnittelu ja käyttöönotto

Hanketta rahoitetaan hankeavustuksella, ja siinä työskentelee yksi henkilö.

4.11 Ehkäisevän työn virtuaaliset työkalut – Internet-, SoMe- ja mobiilipalveluiden kehittäminen sosiaali- ja terveystieteissä

Tausta ja tavoitteet

Koko hankkeen tavoitteena on tarjota kansalaisille laajempi mahdollisuus osallistua ja saada eri järjestöjen erityisosaamista käyttöönsä. Hanke tehostaa ehkäisevän päihdetyön ja monien eri järjestöjen olemassa olevan osaamisen käyttöä tuomalla sitä laajemmin verkkoon. Hanke koostuu kolmesta erillisestä osahankkeesta – järjestöyhteistyön osahanke, Virtuaali-Elokolo ja työelämä-osahanke -, joilla kaikilla on omat osatavoitteensa.

Järjestöyhteistyön osahankkeen ensisijainen tavoite toiminnassa sosiaalisessa mediassa sekä oppimispelien suhteen on tarjota eri toimijoille mahdollisuus osallistua ja toteuttaa verkossa tehtävää työtä sekä osallistua oppimispelien suunnitteluun ja toteutukseen ja näiden kautta tuoda omaa sanomaansa eri kohderyhmille. Tavoitteena koulutuksen ja kouluttamisen suhteen on osaamisen ja tietotaidon lisääminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen.

Virtuaali-Elokolon tavoitteena on luoda ja pitää yllä kansalaisten sosiaalista pääomaa kokoamalla erilaisista sosiaalisista ja yhteiskunnallisista taustoista ihmisiä mukaan aktiiviseen toimintaan. Toiminta vahvistaa päihdeongelmilta suojaavia tekijöitä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yleistä ehkäisyä toiminnassa edustavat päihdehaittojen vähentäminen elinympäristöön kohdistuvan vaikuttamisen kautta sekä mahdollisuus saada tietoa päihdehaitoista. Toiminta toteuttaa myös riskiehkäisyä tukemalla syrjäytymisvaarassa olevien kansalaisten henkistä jaksamista ja elämänhallintaa sekä tarjoamalla tukea elämänmuutoksiin.

Työelämä-osahankkeen päämäärät ovat samat kuin työelämän yleisessä päihdehaittojen ehkäisyssä (kuvattu yllä). Tässä yhteydessä tarkoituksena on luoda näiden toimintojen puitteissa kehitellylle sisällölle uusimman tekniikan mahdollistamia uusia viestintäkanavia sekä tarjota uusia tu-

en muotoja erityisesti työpaikkojen avainhenkilöille, joilla on mahdollisuus työtehtävissään vaikuttaa työpaikkansa päihdekäytäntöihin.

Toiminta ja resurssit

Järjestöyhteistyön osahankkeen sosiaalisen median osuus toteutetaan sosiaali- ja terveysalan yhteistyökumppanien kanssa. Tarkoitus on koordinoita ja kerätä yhteen sekä kouluttaa toimijoita toimimaan sosiaalisen median maailmassa ja näin edistää hyviä käytäntöjä järjestöjen verkkopalveluissa. Vuonna 2012 yhteistyökumppaneiden kanssa laaditaan suunnitelma tulevasta yhteistyöstä. Suunnitelman tarkoituksena on määritellä molempien tahojen tarpeet toiminnalle. Kuten sosiaalisen median mahdollisuuksia, myös oppimispeljä jaetaan kumppanien kesken. Yhteistyökumppanien on mahdollista toteuttaa omaa aihettaan koskeva peli tai sovellus yhdessä EHYT ry:n kanssa. Muita järjestötoimijoita koulutetaan sosiaalisessa mediassa tehtävään ehkäisevään työhön, ja oppilaitosten kanssa solmitaan kumppanuussopimuksia.

Virtuaali-Elokolo -osahankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan uusi verkkosivusto, joka toimii Elokolo-toiminnan vastineena Internetissä. Sivuston suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota helppokäyttöisyyteen ja selkokielisyyteen. Verkkosivusto rakennetaan kuvaamaan monihuoneista Elokoloa, jonka eri "huoneilla" on erilaiset sisällöt. Teemat liittyvät kansalaisvaikuttamiseen ja oma-apuun päihdeidenkäytön hallinnassa. Tarjolla tulee olemaan myös muiden järjestöjen tarjoamia toimintoja esittelevä Galleria sekä tukipalveluita olemassa oleville Elokoloille.

Työelämä-osahankkeessa Elämäntapaliitto ry:n toteuttama, työelämän päihdehaittojen ehkäisyä palveleva taitolaji.fi -sivusto uudistetaan. Sivustolle lisätään koulutussisällöt, joiden tuella työpaikkojen avainhenkilöt voivat toimia työpaikkojen ehkäisevän päihdetyön kouluttajina omissa työyhteisöissään. Sivustolle kootaan kaksisuuntaisesti toimiva tietopankki työpaikkojen hyvistä ennaltaehkäisevistä käytännöistä. Otetaan käyttöön mahdollisuus esittää kysymyksiä EHYT ry:n asiantuntijoille verkon välityksellä sekä puhelimitse. Sivustolle myös toteutetaan erillinen alue, joka palvelee käynnistymässä olevan ratkaisuvälmentaja-toiminnan tarpeita.

Hanketta rahoitetaan hankeavustuksella, ja siinä työskentelee neljä henkilöä.

5 Järjestötoiminta

EHYT ry:n järjestötoiminta koostuu liiton jäsenjärjestöyhteyksistä ja -tuesta, jäsenjärjestöjen kanssa toteutettavasta Elokolotoiminnasta ja toimintakeskusverkostosta sekä vapaaehtoistoiminnan kehittämisestä.

Vuoden 2012 järjestötoiminnan painopisteitä ovat EHYT ry:n järjestötuen käynnistäminen, paikallis- ja aluetoimijoiden yhteistyötä vahvistavan aluefoorumitoiminnan mallin luominen sekä toimintakeskustyön ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen.

Jäsenjärjestöt ja aluefoorumitoiminta

EHYT ry:n on laaja-alainen yhteistoiminta- ja kansalaisjärjestö. Sen jäsenjärjestöinä on paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia järjestöjä. Vuonna 2011 Elämäntapaliitto ry:llä oli 65 jäsenjärjestöä ja Terveys ry:llä 47 jäsenjärjestöä, joiden kaikkien toivotaan liittyvän EHYT ry:n jäseniksi. EHYT

ry:n jäseniksi tavoitellaan myös muita jäsenkentän edustavuutta ja laaja-alaisuutta lisääviä järjestöjä.

EHYT ry:n järjestö-, alue- ja paikallistoiminnan kehittämisen keskeinen malli on aluefoorumitoiminta. Aluefoorumien on tarkoitus toimia liiton ja sen jäsenyhdistysten osallisuuden, yhteistyön, tiedonkulun ja koulutuksen paikkana. Mukaan kutsutaan alueelliset jäsenyhdistykset, toimintakeskusverkosto ja vapaaehtoistoimijat. Tavoitteena on jäsenjärjestöjen ja paikallisten toimijoiden toiminnallisuuden ja keskinäisen yhteistyön lisääntyminen. EHYT ry:n toimintaa pohtinut Järjestötoiminnan tuki -työryhmä näki verkostoitumismahdollisuudet paikallis- ja aluetasolla lähes rajattomina.

Aluefoorumien toimintaa koordinoi järjestöyksikkö tiiviissä yhteistyössä kohtaavan työn osaston kanssa. Paikallisesti aluefoorumien työtä organisoii järjestöyksikön tukena aluekoordinaattorit ja -työntekijät. Myöhemmin aluefoorumien toimintaa organisoii paikallisesti kyseisen alueen aluekeskus. Aluekeskusten kehittämis- ja koordinoituvastuu on kohtaavan työn osastolla. Vuonna 2012 aluefoorumitoiminta käynnistetään ainakin 3–4 alueella. Aluefoorumien toiminnan käynnistävän alueellisen tapaamisen lisäksi sen toiminta voi organisoitua toiminta- ja teemaryhmiin. Lisäksi aluefoorumien toimintaa pyritään laajentamaan verkkoon kasvokkain tapahtuvan toiminnan jatkeeksi.

Järjestöille annettavaan tukeen ja viestintään kiinnitetään erityistä huomiota uuden järjestön toiminnan käynnistymisvaiheessa. Viestinnän suunnittelussa huomioidaan verkon ja sosiaalisen median mahdollisuudet järjestö- ja paikallistoiminnan tukena sekä ideoiden vaihtamisen areenana. Järjestöjen tuen, viestinnän ja koulutuksen tarpeita kartoitetaan kehittämisen tueksi. Toiminnan arvioimiseksi järjestöjen kanssa käydään vuoropuhelua ja järjestöjä kannustetaan aktiiviseen palautteenantoon. Järjestötuki koostuu mm. järjestötiedotteista, extranetistä, järjestötoiminnan oppaasta, EHYT ry:n työntekijöiden järjestövierailuista, neuvonnasta ja koulutuksesta. Jäsenjärjestöjä tuetaan ja innostetaan ehkäisevän päihdetyön tekemiseen niiden omista lähtökohdista. Samalla järjestöille tarjotaan myös EHYT ry:n toimintamuotoja ja koulutussisältöjä.

Jäsenjärjestöt järjestävät paikallista toimintaa, tapahtumia, leirejä ja retkiä. Jäsenjärjestöjen vapaaehtois- ja vertaistoimintaa tukeakseen EHYT ry jakaa hakemusten perusteella tapahtuma- ja toimintatukea paikalliseen ja alueelliseen toimintaan. Tuki on sovittu korotettavan järjestöjen yhdistyessä 55 000 euroon vuonna 2012.

Jäsenjärjestöt voivat hyödyntää OK-opintokeskuksen koulutustukea EHYT ry:n kautta.

Elokolotoiminta ja toimintakeskusverkosto

Paikallisessa Elokolotoiminnassa ja toimintakeskustyössä toteutetaan EHYT ry:n aikuisille suunnatun työn yleisiä tavoitteita. Toiminnassa on keskeistä yhteistyö jäsenjärjestöjen, paikallisten toimijoiden, toimintakeskusten ja kuntien kanssa. Tässä kehyksessä toteutetaan useita erilaisia toimintamuotoja tarpeiden, kysynnän ja paikallisten toiveiden mukaisesti.

Kansalaisten kohtaamispaikat Elokolot vähentävät syrjäytymistä, tukevat omaehtoista yhteisöllisyyttä ja kannustavat kansalaistoimintaan. Paikallisella auttamistoiminnalla luodaan ja pidetään yllä alueen sosiaalista pääomaa kokoamalla erilaisista sosiaalisista ja yhteiskunnallisista taustoista ihmisiä mukaan kansalais- ja vapaaehtoistoimintaan. Toiminta vahvistaa päihdeongelmilta suojaavia tekijöitä ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on vähävaraisten, työttömien, moniongelmaisten

erityisryhmien ja jopa akuutissa kriisissä olevien henkilöiden kannustaminen mielekkääseen ja osallistuvaan elämään.

Elokolo-kohtaamispaikkojen lisäksi EHYT ry ylläpitää laajempaa toimintakeskusten ja kansalaisten kohtaamispaikkojen verkostoa, jossa toimintakeskusten toiminnasta vastaa kokonaan paikallinen jäsenjärjestö tai yhteistyökumppani. Kohtaamispaikkaverkostoon kuuluu noin 20 toimintakeskusta.

EHYT ry:n näkyvyyttä ja toimintaa kehitetään toimintakeskusverkostossa. Erityisesti ohjataan ihmisiä vapaaehtoistoimintaan niin yhdistyksissä kuin toimintakeskuksissa. Toimintakeskuksiin liittyvän paikallisen työllistämisen helpottamiseksi EHYT ry tarjoaa työnantaja- ja muita palveluitaan jäsenjärjestöilleen. Elokolo-kohtaamispaikkojen taustayhdistysten kanssa tehdyin sopimuksin ja valtakirjoin jatketaan aiempaa Elämäntapaliitto ry:n käytäntöä, jonka mukaan Elokolojen työllistettyjen palkanmaksut ja yhdistelmätukitilitykset ovat vain EHYT ry:n kirjanpidossa.

Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

EHYT ry edistää laajaa ja monipuolista vapaaehtoistoimintaa ja kansalaisosallistumista. Vapaaehtoistoiminta kansalaisjärjestöissä, toimintaryhmissä ja erilaisissa kampanjoissa sekä kansalaisosallistuminen toimintakeskusverkoston toimintaan lisää ihmisten osallisuutta, joka on yksi merkittävimpiä terveyden taustatekijöitä. Tavoitteena ovat sosiaalisesti kestävät, terveelliset ja turvalliset elinympäristöt.

Esimerkkeinä EHYT ry:n vapaaehtoistoiminnasta on mm. jäsenjärjestöyhteistyö, Elokolo- ja toimintakeskustoiminta, ehkäisevää päihdetyötä verkossa tekevien nuorten vapaaehtoisten Assaritverkosto ja erilaiset tapahtumat ja kampanjat. EHYT ry kehittää vapaaehtoistoimintaa sen kaikilla tasoilla: jäsenjärjestöissä, toimintakeskuksissa, tapahtumissa, verkossa ja sosiaalisessa mediassa.

Järjestöyksikkö koordinoi EHYT ry:n vapaaehtoistoiminnan kehittämistä. Kehittämialueina on vapaaehtoistoiminnan ja ammattilaisten tekemän työn yhteensovittaminen sekä uusien virtuaalisten toimintamallien hyödyntäminen tukemaan kasvokkain tapahtuvaa työtä. Toimintaan osallistuneilta ja toiminnasta kiinnostuneilta kerätään palautetta ja ideoita toiminnan ja uusien osallistumisen tapojen kehittämistä varten.

Osana vapaaehtoistoiminnan kehittämistoimintaa EHYT ry on mukana ohjausryhmän jäsenenä Kansalaisareena ry:n hankkeessa **Vapaaehtoistoiminnan resurssiverkosto ja -keskus Helsinkiin - kehittämishanke 2012 - 2015**. Hankkeen tavoitteena on muun muassa rakentaa sektorirajat ylittävä vapaaehtoistoiminnan resurssiverkosto Helsinkiin ja laajentaa sen vaikutus yhteistyökumppanuuksien kautta koko pääkaupunkiseudulle sekä liittää Helsingin resurssiverkosto ja -keskus osaksi valtakunnallista resurssiverkoston yhteistyöverkostoa ja resurssikeskusten laadun kehittämisen yhteistyöverkostoa. Hankkeen päämäärä on lisätä kansalaisten osallisuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia edistämällä vapaaehtoistoiminnan monimuotoisuutta ja saavutettavuutta.

Järjestötoiminnan henkilöstö ja resurssit

Järjestötoiminnasta vastaa EHYT ry:ssä järjestöpäällikkö, järjestösihteeri ja neljä Elokoloista vastaavaa aluetyöntekijää. Lisäksi kohtaavan työn osaston aluekoordinaattorit toteuttavat järjestötoimintaa alueellisesti ja paikallisesti. Järjestöyksikkö koordinoi EHYT ry:n järjestötiimin ja vapaaehtoistoiminnan kehittämistiimin työtä.

Järjestötoimintaa rahoitetaan EHYT ry:n yleisavustuksesta ja aikuistyön kohdennetusta avustuksesta. Lisäksi EHYT ry tai paikallinen jäsenjärjestö hakee kunnilta ja muilta alueellisilta ja paikallisilta tahoilta toimintaansa avustuksia (mm. Elokolotoiminta).

6 Arviointi

Tausta ja tavoitteet

Arviointi on työkalu laadun kehittämiseen ja tulosten parantamiseen. Arviointityön kautta voidaan tehdä toiminnan vaikutukset näkyviksi, mikä on tärkeää myös sidosryhmäyhteistyön kannalta. EHYT ry:hyn rakennetaan arviointimyrnteinen kulttuuri, jossa kaikkia työntekijöitä innostetaan arviointityön arkiosaajiksi ja tekijöiksi. Arviointityö on järjestössä suunnitelmallista ja systemaattista. Se käynnistyy jo toiminnan tavoitteiden asettelusta ja päättyy seurantaan ja raportointiin. Saatuja tuloksia ja kokemuksia hyödynnetään uusien toimintamallien kehittämisessä.

Toiminta ja resurssit

EHYT ry:n arviointityötä koordinoi säännöllisesti kokoontuva arviointitiimi, jossa ovat kaikki osastot edustettuina. Vuoden 2012 alussa kukin yksikkö kokoaa yhteen oman toimialansa arviointia koskevat linjaukset, käytännöt ja työkalut. Arviointitiimi kokoaa nämä yhteen vuoden 2012 arviointisuunnitelmaksi. Tämä arvioiva koonti toimii materiaalina yhteisen arviointityön kehittämiseksi ja arviointikäsitteille. Työssä hyödynnetään Raha-automaattiyhdistyksen Tavoitteista tuloksiin/Yhteismitta -mallia, Järvi-hankkeen aineistoja sekä Ehkäisevän päihdetyön laatuksiteerejä. Jatkossa arviointi viedään kiinteäksi osaksi vuosisuunnittelun prosessia. Jatkuissa hankkeissa toteutetaan arviointia edelleen hankesuunnitelman mukaisesti.

Yksi EHYT ry:n painopisteistä lähivuosina tulee olemaan järjestön sisäisten vertaisarvioinnin käytäntöjen kehittäminen esimerkiksi eri yksiköiden välillä. Arviointitiimi seuraa aktiivisesti myös muiden toimijoiden tekemää arviointityötä ja alan koulutuksia, jakaa tietoa sekä osallistaa EHYT ry:n työntekijöitä mukaan toimintaan. Yhteistyötä tehdään mm. Järjestöjen arviointiverkoston sekä arviointiosaamisen vaihdon osalta.

7. Hallinto

7.1. Henkilöstö

1.1.2012 EHYT ry:n palvelukseen on siirtymässä vanhoina työntekijöinä 16 Elämäntapaliiton, 18 Terveys ry:n ja 25 Elämä On Parasta Huumetta ry:n työntekijää. Ammattiin opiskelevien terveyden edistämiseen tähtäävään hankkeeseen rekrytoidaan 1.1.2012 alkaen kolme uutta henkilöä. Lisäksi eräitä vuoden 2011 aikana eläköitymistän myötä vapautuneita tehtäviä ei ole täytetty, vaan päätökset niiden täyttämistä tehdään talousarvion tarkentumisen jälkeen

EHYT ry:n henkilöstön kokonaismäärä on näin ollen vuonna 2012 noin 60 henkilöä. Työntekijöistä noin 45 työskentelee Helsingissä ja 11 - 12 alueilla.

Kolmen järjestön työehdot on yhteen sovitettu paikallisessa sopimuksessa, joka astuu voimaan 1.1.2012.

Järjestön toiminta organisoituu kahteen osastoon (Hankkeet ja verkko sekä Kohtaava työ) ja kahteen erillisyyksikköön (koordinaatio- ja järjestöyksiköt). Johtoryhmän tehtävä- ja vastuujaoista sekä organisaatorakenteesta on sovittu järjestön perustamisasiakirjoissa.

Työn organisointi uuden organisaation puitteissa ja uuden tehtäväjaon sisäänajo tulevat olemaan ensimmäisen toimintavuoden keskeisiä haasteita. Vuodenvaihteessa 2012 - 2013 tehdään ensimmäinen arvio siitä, millä tavoin organisaatorakenne on käytännössä toiminut ja tukenut järjestön tuloksellista työtä. Tämän jälkeen voidaan arvioida tarve välittömiin organisaatiomuutoksiin tai pidemmän aikavälin kehittämistarpeisiin.

Järjestön strategisena tavoitteena on aluekeskusten ja niiden alueella toimivien aluefoorumien rakentaminen vuosina 2012 - 2014. Näiden osalta on jatkossa myös pohdittava organisaatorakennetta uudelleen.

7.3 Talous

Ehyt ry:n talous perustuu Raha-automaattiyhdistyksen avustuksiin. Toiminnan kokonaiskulut ja tuotot vuonna 2012 ovat yhteensä 6 745 115 euroa.

Yleisavustuksena haetaan 2 197 108 euroa, kohdennettuna toiminta-avustuksena 1 423 893 euroa ja projekti- ja muita avustuksia haetaan 2 640 500 euroa. Muita tuottoja arvioidaan saatavan 353 100 euroa.

Vuoden 2012 alussa perustajat lahjoittavat yhdistymissopimuksen mukaisesti kukin 35 000 euroa Ehyt ry:n omaksi pääomaksi.

Vuoden merkittävät tavoitteet ovat taloushallinnon, tietoteknisen ympäristön ja toimistotilojen perustaminen, joiden valmistelu on aloitettu etupainotteisesti jo vuoden 2011 puolella.

Taulukko 1, Kassavirtalaskelma

Kassavirta	€
Toiminnan bruttokulut	-6 745 115
ED. vuodelta siirtyvät avustukset	210 000
Seuraavalle vuodelle siirtyvät av.	-79 485
Haettava yleisavustus	2 197 108
Kohdennettu toiminta-avustus	1 423 893
Projekti ja muut avustukset	2 640 500
Muut tuotot	353 100
Yhteensä	1

7.4. Hallinto

EHYT ry:n työvaliokunta ja hallitus linjaavat syyskaudella 2011 hallinnon toiminta- ja työskentelytapoja ensimmäisenä toimintavuonna 2012.

Järjestön hallitus kokoontuu toimintavuoden aikana vähintään viisi kertaa. Hallitus vastaa toiminnan suuntaamisesta. Operatiivisen johdon tukena toimii kolmihenkinen työvaliokunta, jossa on edustus kaikista kolmesta perustajjärjestöstä.

Järjestön valtuusto kokoontuu ensimmäisen kerran maaliskuussa 2012.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana hallinnon tärkeimpänä tehtävänä on ohjata toimintansa käynnistävän uuden järjestön liikkeelle lähtöä ja toiminnan vakiintumista. Koska ensimmäinen liittokokous järjestetään vasta keväällä 2014, on tärkeää, että jäsenyhdistysten osallisuus hallintoon ja päätöksentekoon kanavoituu mahdollisimman hyvin keväällä pidettävän valtuuston kokouksen ja toimintansa käynnistävien aluefoorumien kautta.